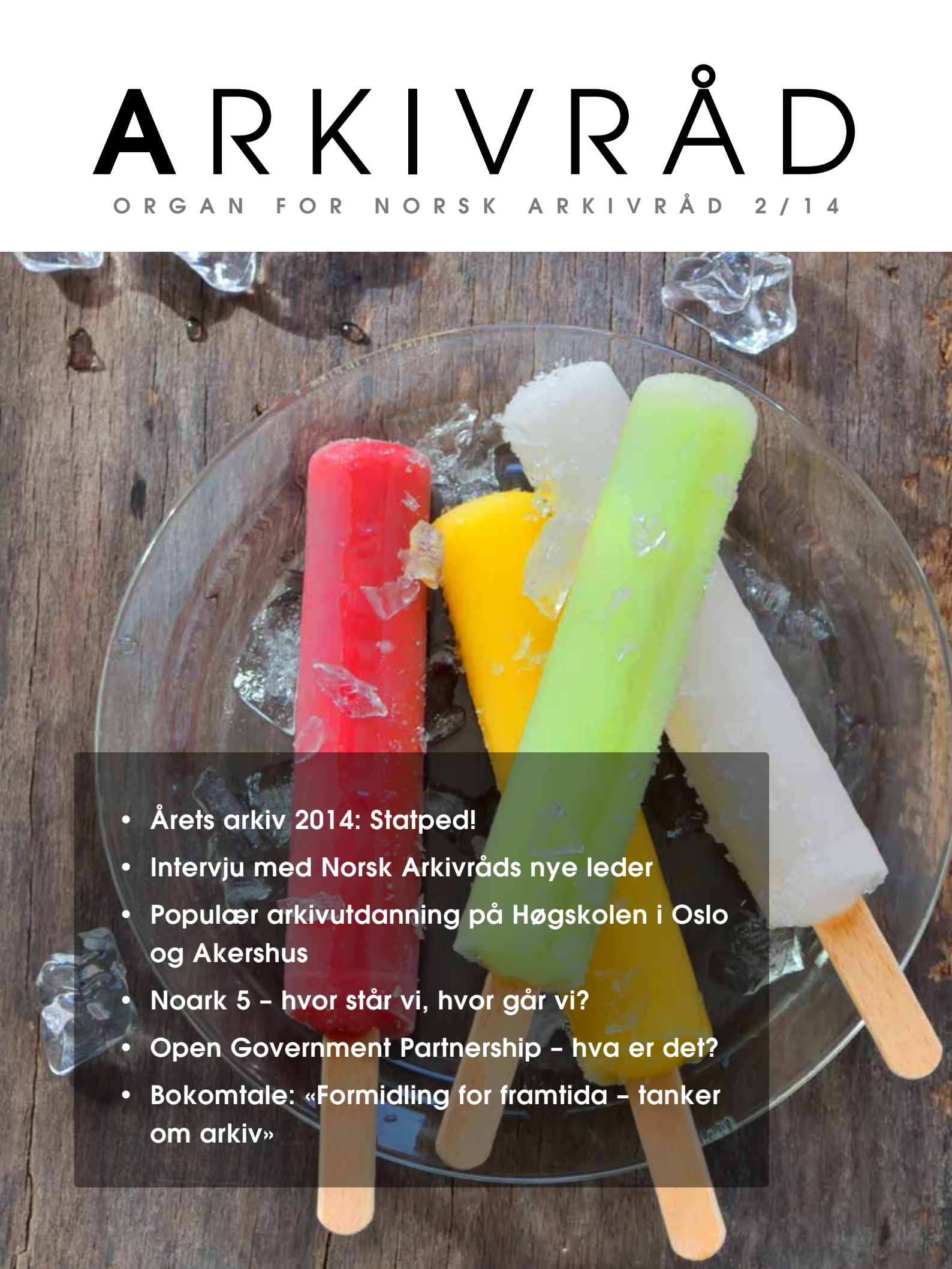

ARKIVRÅD

ORGAN FOR NORSK ARKIVRÅD 2 / 1 4

-
- Årets arkiv 2014: Statped!
 - Intervju med Norsk Arkivråds nye leder
 - Populær arkivutdanning på Høgskolen i Oslo og Akershus
 - Noark 5 – hvor står vi, hvor går vi?
 - Open Government Partnership – hva er det?
 - Bokomtale: «Formidling for framtida – tanker om arkiv»

INNHOOLD

	side
Leder	3
Intervju med Marianne Høiklev Tengs	4
Årets arkiv 2014: STATPED	6
Arkivutdanning ved HiOA	14
Noark 5 – hvor står vi, hvor går vi?	18
Å redigere eller ikke redigere ...	20
Open Government Partnership – hva er det?	24
Bokomtale: «Digital archives in historical research»	26
Riksarkivarens vedtak	27

Kjære leser!

I denne utgaven av Arkivråd feirer vi Statped, som vant prisen Årets arkiv 2014 tidligere i år. I artikkelen forteller Statpeds arkivleder mer om Statped og hvorfor nettopp Statped ble årets vinner. Du finner også artikler om arkivutdanningen ved HiOA, som blir mer og mer populær, Open Government Partnership (hva er det?) og Trondheim kommunes Noark 5-løsning, som var tema på et frokostmøte i region øst i mai. I tillegg har jeg forsøkt å reflektere litt om hvorvidt det er greit å redigere tekst i e-post før man journalfører og arkiverer, etter en diskusjon på vårens NA-kurs i offentlighetsloven. Til slutt i bladet finner du en bokomtale og så klart Riksarkivarens vedtak, som vanlig.

Riktig god sommer til alle!

Hilsen Trine

UTGIVELSESPLAN 2014

Nummer	Innleveringsfrist
3/2014	15. august
4/2014	15. november

norsk arkivråd

Arkivråds redaksjon:

Trine Nesland (redaktør)
Jørgen Hobbøl
Siri Mæhlum
Stina Marianne Opsjøn Ahola
Jean-Philippe Caquet

Ansvarlig redaktør:

Marianne Høiklev Tengs, leder for Norsk Arkivråd

Redaksjonens postadresse:

ARKIVRÅD
Maridalsveien 3, 0178 Oslo

Utgiver:

Norsk Arkivråd, Oslo

Telefon:

22 20 28 90
Betjent hverdager fra kl. 09.00–15.00

E-post:

postmottak@arkivrad.no

Internett:

<http://www.arkivrad.no>

Norsk Arkivråd er en landsomfattende arkivfaglig interesseorganisasjon med medlemmer fra alle deler av landet og fra alle typer bedrifter og institusjoner. Formålet er å få en effektiv arkivadministrasjon i alle arkivdannende virksomheter. Alle kan bli medlem i Norsk Arkivråd.

Bedriftsmedlemsskap: kr 1000,-
(A-medlemmer)

Personlig medlemsskap: kr 300,-
(B-medlemmer)

Pensjonistmedlemsskap: kr 100,-

Abonnement på ARKIVRÅD er inkludert i medlemsprisen, fritt tilsendt.

Annonsepriser:

1 side: kr 6000,-

1/2 side: kr 3500,-

1/3 side: kr 2500,-

Farge tillegg: kr 4000,-

Alle priser eks. mva.

Annonser, notiser og korte debattinnlegg kan etter avtale leveres med utsatt tidsfrist.

Arkivråd

utgis med 4 nummer årlig.

Ettertrykk av artikler og illustrasjoner er tillatt under forutsetning av at kilde oppgis.

Design og produksjon:

Bergersen as, Sykehusvn. 24, 1385 Asker
www.bergersen.no

Opplag:

1350 eksemplarer.

ISSN: 0518-6935

Forsidebilde: photodune.net

LEDER

Raushet i arkivene

La meg starte med å si takk for tilliten! Det er litt nervepirrende å ta over etter en så flott og engasjert leder som Vilde Ronge, men jeg håper det nye styret skal fortsette den fine utviklingen organisasjonen har hatt de siste årene. Vi vil jobbe videre med å være en synlig aktør i arkivfaglige spørsmål både i Norge og i utlandet, og det første styremøtet lover godt. Det er mye kunnskap, kompetanse og humør i damene!

Ja, for vi er mange damer i arkivmiljøet i Norge. Det er et av fagmiljøene i Norge hvor antallet kvinnelige ledere er høyt, og hvor flere jobber for å rekruttere mangfoldig uten dermed å tenke kun på etnisitet eller nedsatt funksjonsevne. Min opplevelse er at antallet menn har økt de siste årene, og jeg tror det er en utelukkende positiv trend. Mangfold er bra og skaper nye diskusjoner, nye løsninger og gir oss et bredere syn på verden.

Tidligere i år leste jeg Kathrine Aspaas sin bok «I raushetens tid». Det er en lettlest og tankevekkende bok hvor forfatteren blant annet skriver om det å tørre å være sårbar, raus og åpen. Boken har skapt mye debatt etter at den kom i 2012, og nådde sin foreløpige topp etter at Eva Grinde skrev kronikken «Rosa sukkerspinn» i Dagens næringsliv i mars i år. Hun kritiserte der kvinner som heier på andre kvinner i sosiale medier, artikler og andre kanaler. Grinde mener det er for mye ukritisk skryt og at dette bidrar til mindre konstruktiv kritikk blant kvinner.

Er vi rause i det kvinnedominerte arkivmiljøet i Norge? Min opplevelse er at vi absolutt deler med hverandre og heier hverandre frem. Vi kårer «Årets arkiv» og vinneren får velfortjent og stor oppmerksomhet. I denne utgaven kan du bli bedre kjent med Statped som vant årets pris. Det er mye læring å hente for oss andre i de erfaringene de har gjort seg. I tillegg finnes det blant annet et aktivt forum på Facebook (Arkivfaglig forum) for ansatte i arkiver. Her er det åpent for alle enten man jobber i privat eller offentlig sektor, og terskelen for å sende inn spørsmål og tips er lav. I tillegg deles suksesshistorier som inspirerer og viser vei. Ved å bruke søkefunksjonen for gruppen har man også tilgang til gruppens eget (ustrukturerte) arkiv og kan nyttiggjøre seg gruppens samlede kunnskap. Jeg vil anbefale alle å melde seg inn og samtidig sende en takk til initiativtakerne!

Tidlig i min karriere jobbet jeg i et konsulentfirma. Vi var flere som ble ansatt for å lage løsninger for kompetansedeling og -utvikling, men det var ikke alltid enkelt. Mange av våre kolleger så på sin kompetanse som sitt personlige fortrinn i konkurransen om oppdrag. Ved å dele kompetanse kunne man risikere at en kollega fikk en jobb som man ellers ville hatt monopol på. Det var et krevende utgangspunkt for en arkivar... Heldigvis opplever de fleste av oss helt andre holdninger i vår arbeidshverdag. Likevel er det nok flere enn meg som kjemper en stadig kamp for åpenhet enten det gjelder hva som skal journalføres, hvilke titler som skal brukes, rutiner for publisering av dokumenter på nett og mye annet. Vi har en utrolig viktig rolle som fanebærer for tilgang til informasjon for alle innenfor de lover og regler som gjelder. Arbeidet med å evaluere offentlighetsloven er så vidt i gang, og det blir spennende å se hva resultatet blir om noen år.

Innen dette kommer på trykk vil ny riksarkivar være på plass. Det blir trolig ikke et like utradisjonelt valg som valget av Aslak Sira Myhre som ny nasjonalbibliotekar, men det er lov å håpe at den nye riksarkivaren fortsetter arbeidet med å tilgjengeliggjøre både nyere og eldre dokumentasjon, og tilrettelegger for god dokumentfangst og fortsatt profesjonalisering av arkivfaget.

God sommer!

NY LEDER AV NORSK ARKIVRÅD: MARIANNE HØIKLEV TENGS

Av Trine Nesland, Arkivråd

På generalforsamlingen i mars 2014 ble Marianne Høiklev Tengs valgt som ny leder av Norsk Arkivråd, etter Vilde Ronge. I skrivende stund har Marianne vært leder noen få måneder, og vi synes det er på tide at alle blir litt bedre kjent med henne!

På spørsmål om å presentere kortversjonen av seg selv – hvem er Marianne Høiklev Tengs? – blir svaret kontant levert: «En engasjert og optimistisk arkivleder!». Jo mer hun jobber med arkiv, jo mer engasjert blir hun, og noe av det som inspirerer mest er engasjerte kollegaer. Hun forteller at hun i tiden fremover vil legge vekt på å være en god ambassadør både for Norsk Arkivråd og for arkivfaget generelt.

UTDANNING OG ERFARING

Marianne er utdannet bibliotekar og har i tillegg en master of management-grad fra BI, som hun fullførte like før hun begynte som arkivleder i Helsedirektoratet i 2011. Hun forteller at bibliotekstudiene fremsto som et utdanningsvalg der man ble noe konkret, og det appellerte. Samtidig hadde hun et intenst forhold til biblioteket da hun var liten, noe som nok også påvirket valget litt. Og det har vist seg å være riktig valg, selv om hun nesten ikke har jobbet noe i bibliotek eller som bibliotekar.

Arbeidskarrieren begynte ved fylkesbiblioteket i Rogaland, der hun hadde en spenstig leder som ville utfordre det tradisjonelle. Det var forfriskende, og det trengs jo fortsatt slike ledere, både i biblioteksammenheng og i arkivsammenheng. Etter Rogaland bar det avsted til London og et engasjement som blant

annet innebar leting i arkivet til Lehman Brothers etter bevis i forbindelse med diverse søksmål – en nyttig og direkte erfaring med uordnede arkiver og viktigheten av arkiv. Etter et års tid i London kom hun hjem igjen til arbeid ved BI i Sandvika, i Saga petroleum og i Nærings- og handelsdepartementet (NHD), før hun var nesten syv år i det som nå heter Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS). I DSS sto innføringen av nytt arkiv- og saksbehandlingssystem (DepSak 1-prosjektet) sentralt. Å sitte mellom de ulike departementene og forsøke å få til løsninger som skal fungere og være gode for alle, har vært en nyttig erfaring å ha med seg videre. Etter DSS var hun noen år i Utlendingsdirektoratet, der de også skulle innføre nytt arkiv- og saksbehandlingssystem, før hun begynte som arkivleder i Helsedirektoratet i 2011.

Marianne forteller at hun trives med en hektisk hverdag. I Helsedirektoratet er det også tidvis veldig travelt; siden 2011 har de byttet fra Websak til Public 360, hvilket blant annet har betydd gjennomføring av mye opplæring, som de valgte kun å bruke interne krefter til. Det er morsomt å være leder når medarbeiderne tør å prøve nye ting og også opplever mestring. Arkivtjenesten i Helsedirektoratet får mye skryt internt for tjenestene de tilbyr og kvaliteten

på leveransene, og arkivmedarbeiderne omtales både som tålmodige og serviceinnstilte – og det er gledelig!

MEN HVORFOR ARKIV?

Marianne forteller at som for så mange andre i arkivverdenen, har det vel bare blitt litt sårn. I Saga petroleum var arkivet og biblioteket samorganisert, og da fikk hun mulighet til å smake litt på begge verdener. Da vikariatet i Saga petroleum gikk ut, havnet hun i arkivet i NHD, og da var det gjort. Hun opplever ikke å ha en voldsom identitet som arkivar vs. bibliotekar – det dreier seg om organisering og formidling, overblikk og håndtering av informasjon. Det er uansett så mange veier innenfor arkivfaget, og så mange tilgrensende fagområder, at hva man kaller seg i grunnen ikke er så viktig. I det private er det nok likevel litt annerledes, kanskje særlig innenfor konsulentvirksomhet. Jobber man med arkiv i private virksomheter, er man kanskje i mye større grad nødt til å rettferdiggjøre sin eksistens – og muligens kan «offentlige» arkivmedarbeidere bli flinkere til det?

ARBEIDSHVERDAGEN – FAVORITTER OG UTFORDRINGER

Marianne forteller at det beste med jobben i Helsedirektoratet er å ha mulighet til å være en viktig brikke i det store puslespillet, de gode tilbakemeldingene,

og det faglige engasjementet blant medarbeiderne. Det er krevende for en leder å klare å ivareta den enkeltes faglige engasjement, å imøtekomme ulike personers ulike behov og ønsker, og å klare å sy det hele sammen i en konkret virksomhetssetting. Samhandling med andre fagområder er også alltid utfordrende, og en evig prosess. Man må bygge stein på stein, holde masse kurs, invitere seg selv inn i ulike fora og hele tiden være «på». Man må klare å møte de krav som stilles og samtidig utvikle seg. Det er ofte en vanskelig balansegang. Gjennom årene har hun jobbet med mange som er litt stille og flinke, men alle har noe som trigger dem, som gjør dem ivrige, og det er viktig å prøve å finne og hente frem akkurat det.

MARIANNE SOM LEDER

På spørsmål om hva medarbeiderne i Helsedirektoratet ville sagt om henne som leder, gjetter hun på «entusiastisk», og forteller at hun også har fått tilbakemelding om at hun er en tydelig leder, noe hun selv synes er litt overraskende. Hun prøver også å holde seg faglig oppdatert, men sier at akkurat det er kjempevanskelig – arkivfaget utvikler og endrer seg utrolig raskt, og hun lever derfor godt med at mange kollegaer er mye flinkere enn henne til kontinuerlig å ha oversikt over alt som til enhver tid er

nytt. Samtidig er hun ikke en «journalførende leder», hun er «bare leder» – fagoppgavene utføres best av fagpersonene!

NORSK ARKIVRÅD NÅ OG FREMOVER

Norsk Arkivråd er en profesjonell organisasjon, med et herlig sekretariat! Marianne forteller at hennes inntrykk av NA alltid har vært at NA er en solid og faglig godt fundert organisasjon, som er mye tettere på det som skjer i arkivdanningsvirksomhetene enn for eksempel Riksarkivet er. NA spiller ganske enkelt en viktig rolle i arkiv-Norge. Det at vi nå også i større og større grad fungerer og blir inkludert som høringsinstans, er morsomt – vi blir lyttet til! I tillegg synes Marianne at vi i tiden fremover bør arbeide mer for å få til større lokal aktivitet, dvs. i regionene. Også må vi følge opp de politiske partiene – de som er i posisjon og de som er i opposisjon, og kanskje spesielt samarbeidspartnerne til regjeringen. Arkiv og arkivdanning er jo minst like viktig nå som det var før valget i fjor.

KJEPPEST?

Vi har vel alle noen kjepphester i fagsammenheng, og for Marianne med NA-hatt, må det være arkivdanningsfokus, fremfor kulturarbeiderfokus. I tillegg er utdanning viktig. Det er for få plasser til de som ønsker seg en formell

arkivutdannelse, og det er unødvendig at vi skal være så eksklusive når dette er kompetanse arbeidsmarkedet virkelig etterspør.

EGENUTVIKLING OG GJENSIDIG PÅVIRKNING

På spørsmål om Marianne tror at vervet som leder i NA vil påvirke arbeidet hun gjør i Helsedirektoratet, svarer hun at det har det allerede gjort! Det er noe med det å klare å se de store sammenhengene, utvide nettverket sitt, dele erfaringer og rett og slett synes. Det er så mye som skjer nå, leverandørene begynner å utforske nye teknologiske muligheter, og arkivarene blir flinkere til å dele med hverandre og stå sammen. Det er ulike utfordringer ulike steder, men mye er også likt, og da kan det vi får til både gjenbrukes og brukes til å inspirere andres arbeid. Fortsettelsen, både personlig og faglig, blir spennende!

KULTURGLAD

Privat-Marianne synger i kor, og er en ivrig bruker av Oslos mange kulturtilbud (hun er nesten på hils med de som jobber i Operaen!). Og i tillegg har hun to nydelige nieser som er verdt en god porsjon tid.

Vi gleder oss til å fortsette Norsk Arkivråds arbeid med Marianne ved roret! ■

ÅRETS ARKIV 2014: STATPED!

Av Anita Klevan Gurrich, arkivleder i Statped

I mars ble Statped kåret til Årets arkiv 2014. Prisen ble delt ut på Norsk Arkivråds seminar «I paragrafens tegn» på Gamle Logen i Oslo. Juryen la vekt på at Statped har brukt interne, IKT-kompetente krefter for å utvikle et universelt utformet fagsystem for saksbehandling som også blinde og svaksynte medarbeidere kan bruke, og som attpåtil er fullintegret med det Noark-godkjente arkivsystemet.

JURYENS BEGRUNNELSE

I nominasjonen av Statped kunne juryen lese at arkivtjenesten i Statped regnes å ha hatt en sentral rolle i virksomhetens endringsprosesser fra tidlig på 90-tallet og fram til i dag. Gjennom kontinuerlig å forsøke å ha de mest moderne tekniske løsningene og samtidig løse tekniske, så vel som juridiske og arkivfaglige utfordringer, har arkivet fått en helt sentral betydning i virksomheten som et framtidsrettet verktøy for den faglige tjenesteutøvelsen. Gjennom stadig forbedring og utvikling har arkivfunksjonen blitt betydelig oppvurdert og fått en helt annen status og betydning i organisasjonen enn det som var tilfelle tidligere. Statped har etablert et nettverk bestående av arkiv, IKT og fagpersoner som har jevnlig møter og drøfter ulike brukerønsker og brukerbehov. Det er et stort engasjement blant både ledere og fagpersoner for å få arkivsystemet til å bli og fungere så bra som mulig. I tillegg er det ikke lenger et «ork» blant medarbeidere å dokumentere egne virksomhetsrelaterte handlinger.

Juryen la vekt på at Statped har turt å løsrive seg fra ekstern systemleverandør, og heller stole på interne, IKT-kompetente krefter for å øke arkivtilfangst og brukertilfredshet. I tillegg la juryen merke til at vinnerens fagsystem er universelt utformet slik at også svaksynte og blinde medarbeidere kan bruke det. En universelt utformet saksbehandlingsløsning som også blinde og svaksynte medarbeidere kan bruke, med integrasjon til et Noark-godkjent arkivsystem, er, så vidt juryen var kjent med, unikt i Norge, og et eksempel til etterfølgelse. Statped utmerker seg dermed med høy grad av

innovasjon i møte med ulike brukergrupper, et kriterium som står sentralt i prisens statutter.

OM STATPED

Statped er en spesialpedagogisk støttetjeneste for kommuner og fylkeskommuner. Statpeds samfunnsmandat er å bidra til at barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov gis muligheten til å være aktive deltakere i utdanning, arbeid og samfunnsliv. Statped skal bidra til en tilpasset og inkluderende opplæring for barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov. Statped har spisskompetanse innen seks definerte fagområder, og jobber flerfaglig ut mot den enkelte bruker og samarbeidspartner. Statped gir tjenester til kommuner og fylkeskommuner som skal medvirke til at barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov får god og tilrettelagt opplæring og tilfredsstillende læringsutbytte som fører til mestring. For samarbeidspartnere og fagmiljø utvikler Statped kompetanse og formidler kunnskap om spesialundervisning og likeverdig, tilpasset og inkluderende opplæring.

Fra 1. januar 2013 ble Statped en nasjonal etat underlagt Utdanningsdirektoratet. Etaten er inndelt i fire regioner og ledes av en direktør. Statped har til sammen ca. 850 ansatte fordelt på 32 forskjellige lokasjoner fra Kristiansand i sør til Kautokeino i nord.

I årene 2012-2016 er Statped under omstilling. Utgangspunktet for å omstille Statped er:

- Likeverdig tilgang til Statpeds tjenester for kommuner og fylkeskommuner («tettere på»).
- Mer enhetlig oppfatning av hvem som

er brukere av Statped.

- Mer enhetlig strategi for å utvikle og bruke spisskompetanse.
- Tydelige forventninger til Statped som en 3. linjetjeneste.
- Tydeligere profil for brukere og ansatte.

STATPEDS ARKIVTJENESTE

Arkivet i Statped er faglig styrt fra Statpeds hovedkontor ved arkivleder. I tillegg er det en arkivansvarlig i hver region. Arkivansvarlig skal koordinere arbeidet i regionen i samarbeid med arkivleder. Det er i dag 12 personer som arbeider med arkiv og har dette som sin hovedarbeidsoppgave. Arkivarene arbeider på 14 ulike steder, men dette fungerer utmerket, kommunikasjonen er god og tett gjennom utstrakt bruk av videokonferanse og chat.

Det er lange tradisjoner i Statpeds arkiver for et tett samarbeid på tvers av landet. De tidligere kompetansesentrene fikk fra 2003 ett felles sak/arkivsystem kalt Symfoni. Denne endringen ble forenklet betydelig ved at man allerede hadde mange godt innarbeidede felles rutiner. Avlevering av alle de gamle papirarkivene har imidlertid vært en stor utfordring. Gjennom en kjempeinnsats er det til sammen ryddet og avlevert ca. 350 hyllemeter arkivmateriale fra de tidligere spesialskolene som ble kompetansesentre i 1992.

Statped har organisert arkivet i 4 arkivdeler: administrativt arkiv, personalarkiv, brukerarkiv og arkiv for systembaserte tjenester (kurs, prosjekter med mer). Hver region og hovedkontoret er egne journalførende enheter, men vi jobber i samme database. Statistikken for 2013

viser følgende nøkkeltall:

- Antall saker totalt: 13 186
- Antall inngående journalposter: 19002
- Antall utgående journalposter: 17 903
- Antall N-notat og X-notat: 7 661

SAMHANDLING MELLOM EPHORTE OG FABRIS

I forbindelse med anskaffelse av nytt arkivsystem i 2007 ble det foretatt en grundig evaluering av løsningen som var benyttet fra 2003. Resultatet viste at kun 1 av 3 saksbehandlere benyttet sak/arkivsystemet. Dette var ikke tilfredsstillende og løsningen ble å utvikle et enklere system for fagpersonene. I forbindelse med utarbeidelse av kravspesifikasjon var målet å oppnå forenkling for fagpersonene samtidig som de skulle få god tilgang til den sentrale informasjonen om brukerne. ErgoGroup ble valgt som leverandør og skulle utvikle fagsystemet i tillegg til å levere ePhorte og ePhorte i SharePoint. Det var en krevende prosess som tok mye lengre tid enn forventet. Våre egne IKT-rådgivere overtok etter kort tid utviklingen, og dette har vært av avgjørende betydning for at vi i dag har en funksjonell og vellykket løsning, som hele tiden er i utvikling. Våre egne utviklere kjenner virksomheten og de

faglige behovene som fagsystemet skal dekke. Fabris brukes i dag til håndtering av en omfattende søknadsmasse og til all rapportering og statistikk. Det er en tett integrasjon med ePhorte. I tillegg er Fabris universelt utformet slik at våre svaksynte og blinde medarbeidere kan bruke det. I dag ser vi at så godt som alle fagpersoner benytter Fabris. De opplever det som en stor forenkling i forhold til å jobbe i et arkivsystem. Fangsten av arkivmateriale er betydelig større etter innføringen.

OPPDRAKSHÅNDTERINGEN (SØKNADSBEHANDLINGEN)

I forbindelse med etablering av én nasjonal virksomhet fra 2013 var det nødvendig å se spesielt på behandling av søknad om tjenester som kom til regionene. I følge Meld. St. 18 (2010-2011) «Læring og fellesskap» skal det være lik behandling og like tjenester uavhengig hvor i landet man bor. For å innfri dette kravet måtte det utvikles et system som kunne sikre likebehandling. I 2013 ble det behandlet til sammen 2 629 søknader og henvisninger i Statped. Disse registreres av arkivarene, men selve behandlingen skjer i Fabris og de som jobber med dette har til enhver tid oversikt over hvor i prosessen søknaden er. Både ventetid og

behandlingstid fanges opp i systemet.

TETT SAMARBEID MELLOM ARKIV, IKT OG FAGPERSONER

Vi mener selv at vi har lykket med valg av løsning og vi har oppnådd de mål vi hele tiden har satt. Vi har etablert et nettverk bestående av arkiv, IKT og fagpersoner som har jevnlig møter og drøfter ulike ønsker og behov som kommer fra fagpersonene. Og i tillegg til å ha et godt fungerende nettverk, har arkivarbeidet god tillit i Statped's ledelse. Direktør i Statped, Tone Mørk, uttrykker at det er veldig bra at alle deler av organisasjonen utmerker seg ved å gjøre en god faglig jobb: «Det er flott at vi går i front, også på områder som ikke faller direkte inn under de pedagogiske arbeidsområdene. Jeg synes det er viktig å gi stor honnør for den store innsatsen som er lagt ned.»

MARKERINGER

Det ble mottatt med stor glede i Statped at vi hadde vunnet prisen Årets arkiv og det har vært markeringer både på hovedkontoret og i regionene. Kunstverket vi mottok har fått sin hedersplass på Statped's hovedkontor.

Jurymedlem Svein Harberg overrekker maleriet «In the woods» av kunstner Ingeborg Stana til vinnerens representanter, arkivleder Anita Klevan Gurich og IKT-rådgiver Trond Haukom. Bilde: Vilde Ronge

ÅRETS ARKIV 2014: INNLEGG ETTER PREMIEUTDELINGEN 18. MARS

Anita Klevan Gurrich, arkivleder i Statped:

«Det var utrolig morsomt å få beskjed om at vi hadde vunnet prisen for årets arkiv 2014. Jeg vil først takke juryen som utpekte Statped til en verdig kandidat.

Det er mange som skal ha en del av denne prisen. Først og fremst vil jeg rette en stor takk til arkivarene i Statped og en jeg spesielt vil nevne er Gro Hansen (som også sitter i salen her) hun har vært en sentral medarbeider i anskaffelses- og implementeringsfasen og er nå arkivansvarlig i vår største region Statped sørøst. Det er ikke en enkel oppgave å være arkivar i Statped og det har vært noen tøffe oppgaver å løse i forhold til den løsningen vi har valgt. Våre arkivarer har stått på og utført oppgaver på en meget tilfredsstillende måte.

Så må jeg takke våre IKT-rådgivere som vi har hatt et veldig godt samarbeid med, og også en stor takk til Statpeds ledelse som under innføringen av de nye systemene har lyttet til våre anbefalinger og støttet oss i de valg vi har tatt.

Hvem er vi? Statped er en spesialpedagogisk støttejeneste for kommuner og fylkeskommuner. Vårt samfunnsmandat er å bidra til at barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov gis muligheten til å være aktive deltakere i utdanning, arbeid og samfunnsliv. Vi skal bidra til en tilpasset og inkluderende opplæring for barn, unge og voksne med særskilte opplæringsbehov. Statped har spisskompetanse innen seks definerte fagområder, og jobber flerfaglig ut mot den enkelte bruker og samarbeidspartener.

Vi er under omorganisering og ble fra 1. januar 2013 én virksomhet, vi har i dag ca. 850 ansatte som sitter på 33 ulike lokasjoner i landet.

Statped har en lang historie, helt tilbake til 1800-tallet med blant annet de

gamle døve- og blindeskolene. Fra 1. august 1992 ble de tidligere spesialskolene kompetansesenter og da startet samarbeidet i de ulike fagmiljøene. Vi var alle underlagt de samme styrene og en naturlig del var å se hvilke administrative system man kunne samarbeide om.

Fra 1. januar 2003 fikk kompetansesentra felles sakarkivsystem, og arkiv ble virkelig satt på agendaen. De fleste gikk fra papirbaserte journaler til et Noark-3-system der vi skannet inngående dokumenter. Det ble utarbeidet felles retningslinjer, arrangert ulike samlinger for å bli bedre kjent og det ble etablert et nettverk bestående av arkivarer og IKT-rådgivere som skulle samarbeide om implementeringen.

Det var ingen enkel oppgave å motivere pedagoger til å jobbe i et arkivsystem og vi slet veldig med dokumentfangst. På bakgrunn av dette besluttet vi at det etter tre års drift skulle gjennomføres et evalueringsprosjekt i forhold til bruk av systemet. Undersøkelsen viste at kun 1 av 3 saksbehandlere benyttet arkivsystemet. For oss var dette urovekkende og vi måtte starte arbeidet med å finne en bedre løsning.

Høsten 2006 startet vi et forprosjekt som skulle kartlegge hvilke ønsker og behov kompetansesentrene hadde. Tilbakemeldingene vi fikk var at vi måtte ha stort fokus på at fagpersonene fikk et system som var enkelt å bruke!»

Trond Haukom, IKT-rådgiver i Statped:

«Konklusjonene i forprosjektet ga oss en tanke om at vi ønsket et fagsystem for fagpersonene, og at det skulle ha en eller annen form for samhandling med arkivsystemet. Men det å utvikle et skreddersydd fagsystem fra bunnen av, som fagpersonene utelukkende skulle forholde seg til det, men samtidig ha full integrasjon mot et Noark-arkivsystem, det var en idé som ble plantet hos oss fra leverandøren sin side, i 2008. Og det var

for øvrig neste taler, Martin Bould, som var arkivfaglige rådgiver for oss.

Det å utvikle fagsystemet fra bunnen av ga oss jo alle muligheter, og vi hadde en del målsetninger, som altså kommer i tillegg til å dekke alle arkivfaglige krav gjennom integrasjon mot arkivsystemet:

- Enkelt å bruke.
- Nyttig verktøy i saksbehandlingen.
- Understøtte samarbeid.
- Statistikk, rapportering og FoU-arbeid.
- Ivareta informasjonssikkerhet.
- Universelt utformet.

Universell utforming er veldig viktig for Statped. Noen av brukergruppene vi er til for å hjelpe er avhengige av det i ulike sammenhenger. Vi ønsker å gå foran som et godt eksempel når vi har muligheten til det. I tillegg har vi kolleger som er en del av den samme gruppen. F.eks. har vi noen som er blinde eller sterkt svaksynte. De er avhengige av at dataprogrammer er universelt utformet for at de i det hele tatt kan bruke dem.

Når vi startet på dette prosjektet, så var det ingen arkivsystemer som var i nærheten av å oppfylle noen som helst krav til universell utforming. Og nå, i 2014, så aner det meg at situasjonen ikke er så veldig mye bedre. For å oppfylle egne krav til universell utforming hadde vi derfor egentlig ikke noe annet valg enn å få laget fagsystemet slik at det oppfylte disse kravene.

Som nevnt har vi noen blinde kolleger, som tilfeldigvis er eksperter på dette området. I tillegg har vi teknisk kompetanse på det, etter å ha hatt fokus på det i noen andre sammenhenger. Vi hadde med andre ord gode forutsetninger for å kvalitetssikre leveransen på dette området.

Når leveransen kom, ble det ganske fort klart at her hadde vi et eksempel på en leverandør som hadde en veldig god plan, men der utførelsen ikke sto i stil:

- Fagsystemet var IKKE universelt utformet.
- I tillegg store feil og mangler.
- Integrasjonen med arkivsystemet hang ikke sammen.

Det ble en periode der nye versjoner av fagsystemet bokstavelig talt inneholdt flere feil enn de som ble rettet.

På et tidspunkt kom jeg til en slags konklusjon der jeg så to mulige løsninger. Den ene var å kaste alt vi hadde gjort, og starte på nytt. Kanskje rulle ut arkivløsningen til alle og gi opp noen av de viktigste målsetningene med hele prosjektet. Det var et reelt alternativ slik jeg så det da. Det andre alternativet var egentlig det motsatte. Det var å overta kontrollen og ansvaret for utviklingen av fagsystemet selv.

Helt fra starten hadde vi noen tanker om at når vi nå først får laget et skreddersydd fagsystem, så hadde det vært spennende å se på muligheten for å kunne gjøre små endringer og justeringer på det på egenhånd etter at det var levert. Vi sørget derfor for at leverandøren benyttet standardiserte plattformer og metodikk i utviklingen, og ikke minst, at all kildekode som ble produsert var Statpeds eiendom.

Det var Asbjørn Sortland som var pro-

sjektleder for totalprosjektet, og også min leder på denne tiden. Når du får en ansatt inn på kontoret som sier, «Du sjefen, den fakturaen der som du nettopp har betalt på xx antall kroner. Det opplegget kunne vi egentlig ha fått til mye bedre selv.» Da kreves det noe litt ekstra av en leder å gå videre med det oppover i systemet, og faktisk få aksept for det. Men det var nettopp det han gjorde.

Gradvis tok vi over, og i 2011 sa vi opp vedlikeholdsavtalen, og hadde dermed overtatt alt ansvar selv. Etter det har vi egentlig ikke sett oss tilbake.

Dette har vist seg å være et rett valg for Statped. Vi høster nå gevinstene av å ha intern utvikling av fagsystemet:

- Kort vei fra et behov eller en mangel blir identifisert, til vi kan ha en løsning på plass.
- Alle som har betalt regninger for å få utført endringer og forbedringer på systemer vet at det koster penger. Ofte masse penger. Det å gjøre det selv er billigere.
- Kjennskap til systemene som går langt ut over det å være en vanlig systemadministrator. Gjør at vi er godt rustet til å møte behov for endringer.
- Mulighet for tett samarbeid med de som skal bruke systemet. Etablerte

nettverk.

- o Med arkiv
- o Med fagmiljøet i Statped
- o Jevnlige tilbakemeldinger om at det er veldig tilfredsstillende for sluttbrukere av systemet å kunne kommunisere direkte med systemutviklerne. Bli enige. Se at funksjoner kommer på plass.

To veldig gode eksempler:

- 1. januar 2013 gikk Statped over fra å være en samling med selvstendige kompetansesenter til å bli én virksomhet. Det krevde en betydelig omlegging av arkivsystemet, som vi kunne utføre på egenhånd.
- Noe av det første som skjedde i den nye organisasjonen var å lage felles retningslinjer for søknadsbehandling, der det tidligere var en rekke ulike måter å gjøre det på. Gjennom å delta i utviklingen av retningslinjene kunne vi ha funksjonalitet i fagsystemet på plass samtidig som de nye retningslinjene skulle tas i bruk.

Det å lage et fagsystem som også er et fullverdig saksbehandlingssystem med integrasjon mot et Noark-arkivsystem, og som kan brukes av alle, det er mulig å få til. Vi har gjort det.»

Årets arkiv-kake. Bilde: Gudmund Eikli

ÅRETS ARKIV 2014: BRUKERERFARINGER

Hege N. Andersen, arkivar i Statped sørøst (arkivansvarlig på Nedre Gausen kompetansesenter, som var pilotsenter):

«Pilot i Statped for innføring av systemene ePhorte classic, ePhorte i SharePoint og Fabris startet opp i mars 2010. Ut ifra den tredelte plattformen ble det jobbet med personal- og administrative saker i ePhorte i SharePoint, mens individ- og systemsaker var i fagsystemet Fabris.

Ved oppstart måtte det aller meste av data opprettes i ePhorte (ordningsverdier, adresser, registreringssaker, tjenestesaker) før det ble overført til Fabris, det var en krevende og utfordrende rolle å være pilot da det ble oppfattet som en utviklingsfase og systemene som en uferdig løsning.

I forbindelse med Fabris ble det i piloten avdekket en del utfordringer, bl.a. begrensninger i integrasjonen med ePhorte, dokumentmaler og lagrefunksjonalitet i Word, samt at det var omfattende for arkivet å opprette individ- og systemsaker (mange skjermbilder måtte fylles ut før f.eks. et brev kunne registreres inn). Det var også behov for videreutvikling på flere områder, f.eks. loggfunksjonalitet, flettfunksjonalitet i Word, og mulighet til å hente ut rapporter og statistikk fra fagsystemet. I løpet av pilotperioden var vi gjennom flere versjoner og oppgraderinger av både ePhorte og Fabris hvor funksjonaliteten ble bedre og feilrettinger ble gjort. Etter oppgraderingene opplevdes systemene mye mer funksjonelt. Gode brukerveiledninger og rutiner var viktige i overgang til helt nye systemer for saksbehandlere, ledere og arkivarer. I desember 2011 hadde alle sentre i Statped tatt i bruk de nye arkiv- og fagsystemene.

I dag, 4 år etter oppstart, er det ganske annerledes å jobbe i systemene. Det meste av data opprettes nå i Fabris når det gjelder individ- og systemsaker

Glade medarbeidere i Statped sørøst: (f.v.) Mariann Varadi, Gro Hansen, Isabel Nielsen og Anne Bjerke. Bilde: Anne Grethe Hellerud

og integrasjonen fungerer veldig bra. Fra intranettet er brukerveiledninger og informasjon om oppgraderinger lett tilgjengelig, og det finnes en egen e-post hvor saksbehandlere, ledere og arkivarer kan sende spørsmål til fabris@statped.no for å få rask hjelp, og også komme med forslag og ønsker».

Anne Bjerke, arkivar i Statped sørøst, om bruk av ePhorte og Fabris (integrasjon), og samarbeid mellom arkiv og IT om intern utvikling av fagsystemet:

«Til å begynne med ble alt opprettet i ePhorte. Brukere ble opprettet med ordningsverdi, registreringssak, adressekort til bruker/foresatte, samt tjenester. Også alle korrigeringer måtte utføres i ePhorte. Det samme gjaldt system, personal og administrasjon.

I senere tid er det blitt mulig å opprette individ og systemsaker direkte i Fabris. Dette forenkler arbeidet mye og det kan foretas rettinger på en rask og effektiv måte. Ordningsverdi kan endres og tjenester m/journalposter kan enkelt overføres til andre fagavdelinger eller regioner. Saker og tjenester avsluttes fra Fabris og individer/prosjekter kan avsluttes og settes til inaktiv. Disse kan gjenåpnes på en enkel måte.

Det er også utarbeidet mange forskjellige rapporter som kan hentes ut fra Fabris. Disse rapportene kan brukes i forbindelse med oppdragshåndtering, avslutninger av saker, årsrapportering, for å nevne noe.

Startsiden gir et oversiktlig bilde. Der vises «mine brukere, prosjekter, gjøremål, dokumenter i redigeringsmodus, aktiviteter under arbeid og mine kopier».

Det er et veldig godt samarbeid mellom IT og arkiv. Det kan sendes meldinger direkte på mail ev. kontaktes via telefon. Her blir det gitt raskt svar og hjelp. Alle brukerveiledninger vedrørende fagsystem/arkivsystem blir lagt inn på vårt intranett. Der blir det også lagt inn alle nye endringer som er blitt gjennomført i Fabris. Dette blir gjort ved beskrivelser, men også med en video. Vi melder inn nye behov/ønsker og dette blir vurdert og gjennomført hvis det lar seg gjøre.»

Anne Heian og Anne-Mari Skagen, rådgivere Statped midt, fagavdeling hørsel, om erfaring med bruk av Fabris:

«Dagens Fabris gir oss rådgivere lett tilgang til de opplysningene vi trenger når samarbeidspartnere tar kontakt. Men et godt system er avhengig av tydelige

rutiner internt og den enkeltes kunnskap om Fabris, om hensikten bak fagsystemets arbeidsflyt og lojaliteten i bruken av systemet.

Fra Symfoni til Fabris er det stort skritt framover i smart arbeidsflyt. Som flittige brukere av Fabris tror vi at alle mulighetene enda ikke godt nok kjent for alle.

Vi har lyst til å hedre utviklerne og arkivarene for deres innsats og arbeid. Uten deres innsikt og ønske om å gi oss et hensiktsmessig system hadde historien vært en helt annen. Omstillingen i Statped har også gjort sitt til at fagsystemet har blitt et nyttig verktøy.

Vi er enig med Trond Haukom når han viser til nytten av det tette samarbeidet med oss rådgivere som brukere av fagsystemet. Opplever vi problemer er det jo bare å ta direkte kontakt med utviklerne! Da får vi raskt gode råd og forslag på løsninger. I tillegg er veien kort til at fagsystemet blir videreutviklet på bakgrunn av våre brukererfaringer. Vi vil også ta med at kontakten med arkivarene er uvurderlig i det daglige arbeidet. Deres kjennskap til hensikten bak hvorfor Fabris er som det er, gir større forståelse av rutiner og funksjoner.

Fabris er heldigvis under stadig utvik-

ling. At det blir kjørt piloter i utvikling av nye funksjoner i Fabris i samarbeid med rådgivere gjør at implementeringen blir smidigere. Et eksempel på slikt utviklings samarbeid er oppsettet til «Tilleggsopplysninger på brukere» som ble prøvd ut av rådgivere før det vil bli innført.

Vi har fått gode rutiner og muligheter for et tett samarbeid og god tilgjengelighet til utviklerne. Det gir muligheter for at Fabris kan bli enda bedre for ansatte i Statped i framtida!»

Marie E. Axelsen, avdelingsdirektør for fag og prosess, Statped's hovedkontor:

«At Statped nå er kåret til Årets arkiv 2014 er en stor begivenhet i et arkivfaglig perspektiv og jeg vil benytte anledningen til å gi full honnør til alle som har bidratt til at Statped ble vinnere av prisen!

Fra et faglig perspektiv er det avgjørende at en etat som Statped har høy faglig kompetanse på det spesialpedagogiske feltet slik at tjenestene som gis på individ- og systemnivå har høy kvalitet. Statped har i løpet av omstillingsfasen etablert et felles system for oppdrags- håndtering (søknadshåndtering), som

har til hensikt å sikre likeverdig tilgang til tjenestene uansett hvor i landet brukerne og samarbeidspartnere befinner seg. Utviklingen av et «sømløst» system på tvers av fagområder og regioner krever faglige prosesser og strukturer som sikrer at rett tjeneste gis på et så tidlig tidspunkt som mulig.

I prosessen med å utvikle et nasjonalt system for oppdrags håndtering har det vært særlig to forhold som har ligget til grunn; faglige og forvaltningsmessige. Statped's spesialpedagogiske fagkompetanse ytes gjennom tjenestene, og dette kan ikke ses isolert fra forvaltningsmessige forhold. Utviklingen av systemet har således vært en integrasjon mellom fag og arkiv, slik at vårt fagadministrasjonssystem (FABRIS) og arkivsystemet til sammen har sikret en koordinert og enhetlig kvalitetsforbedring.

Det kan være en utfordring å motivere dyktige fagpersoner til å skulle ha et arkivfaglig perspektiv i sitt arbeid. Ofte oppfattes det som unødvendig byråkratisk eller sider ved tjenesteytingen som kan oppfattes liggende noe i ytterkant av deres faglige virke. Således har faglig utvikling og faglig dokumentasjon blitt viktige argumenter for en ønsket praksis og en tett integrasjon mellom fag og arkiv.

Kakefest! F.v.: arkivansvarlig i Statped sørøst Gro Hansen, seksjonsleder i Statped IKT Asbjørn Sortland, arkivleder i Statped Anita K. Gurrich, IKT-rådgiver Trond Haukom og seksjonsleder i Statped IKT Bjørn Sveindal. Bilde: Gudmund Eikli.

Faglig dokumentasjon skal ivareta brukernes rettigheter, i tillegg til å være et grunnlag for faglig utvikling. Summen av all tjenesteyting i Statped vil på en mer enhetlig måte danne grunnlag for en strategisk faglig utvikling og danne et kunnskapsgrunnlag for nye tjenester og ny viten innen det spesialpedagogiske feltet.»

**Elin Dahlseng Eide, avdelingsleder Statped nord, fagavdeling sammensatte lærevansker og ervervet hjerneska-
de, om erfaring med bruk av Fabris:**

«Det er veldig bra at Statped har utviklet et system som Fabris som følger søknaden fra den blir registrert til de ulike tjenestene som kommuner/fylkeskommuner søker om blir levert. Statped nord var en av de første regionene som tok i bruk Fabris, og systemet har bare blitt bedre og bedre. Grunnen er i stor grad det nære samarbeidet mellom IKT-utviklerne, arkiv, rådgiverne og lederne i Statped. Det har hele tiden blitt oppfordret til å melde inn problemstillinger som vi støtte på og arkivansvarlig i regionen har videreformidlet innspillene. Dette har nok bidratt til at Fabris har blitt mer brukervennlig i det daglige arbeidet for både ledere og rådgivere.

Statped har lagt særlig vekt på forbedring av oppdragshåndtering av søknadene, for best mulig å ivareta likeverdighet til behandling og til de ulike tjenestene som gis uavhengig av hvor folk bor. Jeg mener det er veldig positivt at systemet er så transparent at man til en hver tid kan se hvor søknaden er i prosessen. I tillegg gir Fabris gode muligheter for å sikre flerfaglige og likeverdige tjenester, da det gir rom for at ulike fagpersoner i Statped, både innen samme region og på tvers av regioner, kan drøfte seg fram til den beste løsningen for søknaden. Også underveis i tjenesteytingen kan fagpersoner fra ulike regioner i Statped jobbe sammen med en sak og dokumentere dette fortløpende i Fabris, noe som forenkler samarbeidet mellom regionene.

Jeg bruker Fabris aktivt som et styringsverktøy gjennom de ulike rapportene systemet gir mulighet for. Det er lett

Lars Bjørndal. Bilde: Dan A. Nachtnebel.

å få oversikt da det er ulike filtreringsmuligheter som for eksempel geografi. Dette er et godt verktøy for å planlegge koordinerte tjenester i samarbeid med de ulike PP-tjenestene og et godt verktøy for endring av arbeidsmåter. I vår hadde vi en bruker som flyttet fra region nord sørover til Trøndelag. Overføringsprosessen fra region nord til midt gikk veldig smidig. Dette gir muligheter. Tidligere ville dokumentene bli sendt fysisk per post.

Jeg opplever at vi har en solid faggruppe i IKT og arkivtjenesten som har et konstant trykk på å forbedre systemene for dokumentasjon av Statpeds arbeid.»

Lars Bjørndal, seniorrådgiver i Statped sørøst, fagavdeling syn, om blind medarbeiders erfaring med bruk av Fabris:

«Jeg er glad for at universell utforming var ett av kriteriene for å gi Statped årets arkivpris. Et tilgjengelig saksbehandlingssystem bygget på prinsipper om universell utforming, har gitt oss en løsning som alle ansatte kan bruke på en hensiktsmessig måte. Vi som er synshemmede arbeidstakere i organisasjonen erfarer at vi endelig har fått et saksbehandlingssystem vi kan betjene på egenhånd, og dermed ikke være avhengig av lese- og sekretærhjelp for å utføre denne delen av jobben.

Slik jeg ser det, er en av forutsetningene for å få et saksbehandlingssystem som

kan brukes av alle, at universell utforming er med allerede i planleggingsfasen. Statped valgte et grensesnitt basert på web, og på dette området finnes det veletablerte standarder og anbefalinger som må følges for å få en mest mulig tilgjengelig og brukervennlig løsning. Dette er kompetanse utviklerne som har jobbet med løsningen har skaffet seg. I tillegg har de vært lydhøre overfor oss brukere som har kommet med tilbakemeldinger og forslag til forbedringer underveis.

På mange arbeidsplasser strever de ansatte med datasystemer som hverken er hensiktsmessige eller brukervennlige. Slike systemer skaper frustrasjon, og de er en tidstyv i hverdagen. I dag er det en økende forståelse for universell utforming av IKT. Denne forståelsen vil både bidra til at funksjonshemmede kan delta i arbeidslivet og til å gi mer brukervennlige systemer for alle. Systemet Statped nettopp har fått pris for, er et godt eksempel som jeg håper andre kan la seg inspirere og lære av. Diskriminerings- og tilgjengelighetslovens bestemmelser om universell utforming av IKT, omfatter ikke arbeidsplasser. Likevel mener jeg universell utforming av IKT er den viktigste forutsetningen for at blinde og sterkt svaksynte kan delta i arbeidslivet på like vilkår med seende kolleger. La oss håpe flere vil følge Statpeds eksempel.» ■

Nøkkelen til arkivet

Finner du i Norges ledende fagmiljø for arkivsystemer

Steria er i en unik posisjon til å gi råd, planlegge og implementere dokumenthåndterings- og arkivsystemer, og å hjelpe deg slik at du får bedre nytte av dine eksisterende systemer. Med over 30 erfarne eksperter har vi et av Norges ledende fagmiljøer på feltet. Når vi i tillegg tilbyr support fra et av Europas største IT-konsulentfirmaer, kan du stole fullt og fast på at vi gir deg nøkkelen du trenger for å realisere arkivets fulle potensial. Vi er en betrodd partner for mange av Norges største virksomheter – slik som DNB, Forsvaret, NAV, Norges Bank, Norsk kulturråd, Norsk Tipping, Oslo kommune, Petroleum Geo-Services (PGS), Politiet, Posten, Skatteetaten, SpareBank 1, Statnett, Statsbygg, Storebrand, Telenor og Trondheim kommune.

Steria hjelper deg å forbedre din virksomhet og teknologi

- Rådgivning og ledelse ved innføring og oppgradering av dokument- og arkivsystemer
- Overgang til Noark 5 og fullelektronisk arkiv
- Etablering av sak- og arkivløsninger, inkludert bevarings- og kassasjonsvurderinger
- Rådgivning innen metadata, klassifisering og funksjonsbaserte arkivnøkler
- Gevinstrealisering ved effektiv anvendelse av dokument- og informasjonshåndteringssystemer
- Anskaffelse og implementering av informasjonshåndteringsløsninger, som EMC Documentum, Steria Noark 5 for Documentum arkivkjerne og MS SharePoint
- Integrasjon mellom fagsystemer og arkivkjerne
- Informasjonshåndteringsstrategi

Kontakt våre spesialister

Thomas Heiskel
Partner
Tlf: 905 15 900
thh@steria.no

Jon Bjerkelien
Rådgiver
Tlf: 980 38 653
jonb@steria.no

Kristine Brorson
Rådgiver
Tlf: 951 80 085
ksb@steria.no

Din betrodde partner i endringstider

www.steria.no

POPULÆR ARKIVUTDANNING PÅ HØGSKOLEN I OSLO OG AKERSHUS

Av Jørgen Hobbøl, Arkivråd

Da søknadsfristen gikk ut 15. april, hadde det kommet inn 87 søknader til de 40 plassene på Arkivakademiet.¹ Også på årsstudiet og bachelorstudiet er det atskillig flere søkere enn det er studie-plasser til. I den anledning kontaktet vi instituttleder Liv Gjestrum ved Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) for å få noen kommentarer til utviklingen.

HiOA har det største arkivutdanningsmiljøet i Norge, og Gjestrum har vært leder for arkivutdanningen ved HiOA siden den ble etablert i 2003. I intervjuet fikk vi også anledningen til å komme inn på en del andre interessante temaer knyttet til utdanningen i arkiv- og dokumentbehandling.

- Det har vært en sterk økning i antall søkere til studiet de senere år, og det er jo en indikator på at interessen (for arkivutdanning, red.anm.) er økende, sier Gjestrum. Til årsstudiet var det i år 9,5 søkere per plass og til bachelorstudiet 2,4. Dette var studenter som hadde disse studiene som sitt førstevalg. Tar man med de søkerne som har studiet på andre plass eller lavere, er tallene mye høyere.

Hvordan markedsfører dere utdanningen?

- Det er høgskolen sentralt som har hovedansvaret for markedsføring av alle HiOAs studier, og som profilerer oss på utdanningsmesser, Facebook, Twitter, lager brosjyrer med mer. Instituttet har laget en egen webside, arkivar.no, som er mye besøkt før søknadsfristen til Samordna opptak. Der er det bl.a. intervjuer med tidligere studenter. Vi skriver også om studiene i ulike arkivfaglige blader, vi har hatt stand på arkivmøtet, bruker e-postlister med mer, sier Gjestrum.

FULLVERDIG ARKIVBACHELOR FRA 2015

Hvilke forandringer har skjedd i arkiv-

utdanningen ved HiOA de seneste årene? Hvilke nye utdanningstilbud har kommet til siden oppstarten?

- Da studiet ble etablert i 2003, var det et årsstudium (60 studiepoeng) på halv tid. Deretter har det blitt gradvis utbygd til en bachelorgrad etter 2+1-modellen som ble tilbudt første gang i 2010. 2+1-modellen vil si at studentene tar to år med arkivfag ved HiOA, og innpasser et annet arkivrelevant studium som tredjeåret i graden. F.o.m. høsten 2015 vil vi tilby et fullverdig treårig studieløp, og utvikle 2+1-modellen. Vi har også utviklet vårt master- og vårt Ph.d.-studium i bibliotek- og informasjonsvitenskap slik at de også er relevante for våre bachelorstudenter i arkiv- og dokumentbehandling. På den måten er det mulig for dem å ta et gjennomgående løp hos oss hvis de ønsker det. Vi har i dag 6 studie-plasser på årsstudiet (dvs. 12 studenter på halv tid). På bachelorstudiet har vi 32 studie-plasser første år, 28 studie-plasser andre år og 20 studie-plasser tredje år.

- Høsten 2013 overtok vi Arkivakademiet fra Norsk Arkivråd og Riksarkivaren. Dette er et studietilbud på 30 studiepoeng over halv tid beregnet på de

som arbeider i arkiv og ønsker formell utdanning på feltet. Vi tok opp 47 av 85 søkere, og så godt som alle har fullført studiet. Søknadstallene for neste år er på samme nivå. Dette studiet har opptak hvert år. De to undervisningsemnene som Arkivakademiet består av, er nokså identiske med to emner på det ordinære studiet. De som består Arkivakademiet kan derfor søke innpassing på års- eller bachelorstudiet. Arkivakademiet er et betalingsstudium: Kr 9.500,- per emne (15 studiepoeng).

Hvordan startet det hele med å få til en arkivutdanning ved høgskolen?

- Jeg var ikke selv med på utviklingen av studiet, og har dermed ikke første-håndskunnskap om tilblivelsen. Men jeg har vært leder for arkivutdanningen siden den ble etablert i 2003, og kjenner utviklingen deretter. Jeg vet at det var ulike syn på om arkivutdanningen skulle inngå i bibliotekstudiet eller om det skulle etableres et separat studium. Norsk Arkivråd ønsket et separat studium, og slik ble det. Norsk Arkivråd var også sterkt involvert i utviklingen av den første studieplanen.

¹ Kilde: Url: <http://www.arkivrad.no/aktuelt/mange-sokere-til-arkivstudiene-pa-hogskolen-i-oslo-og-akershus>.

FORHOLDET MELLOM ARKIVUTDANNINGEN OG BIBLIOTEKUTDANNINGEN

Bibliotekstudiet og arkivstudiet er samorganisert på HiOA. Hvordan vil du si at sameksistensen fungerer? Hva er etter din mening de viktigste berøringspunktene mellom de to fagene?

- De viktigste berøringspunktene for arkiv- og bibliotekstudiene finner vi etter mitt syn på det kunnskapsorganisatoriske området og på det med formidling. Her er det felles, men også fag-spesifikke problemstillinger. Det er en god del samarbeid mellom arkivstudiet og bibliotekstudiet på undervisnings-siden, spesielt på master- og Ph.d.-nivå, hvor man tilbyr felles kurs. Instituttet har også tre ulike forskningsgrupper, en i Informasjon og samfunn, en i Litteratur- og kulturformidling og en i Metadatabaserte informasjonssystemer. Tilsatte fra begge utdanninger er med i alle forskningsgruppene.

- Vår ambisjon er å knytte de arkiv- og bibliotekfaglige miljøene sterkere sammen, men vi har vært opptatt av at det først skulle skje etter at vi hadde bygd opp et større arkivfaglig miljø. Hvis ikke ville nok tilnærmingen i altfor stor grad skjedd på bibliotekutdanningens premisser. Et felles første år er en mulighet, for så å spesialisere seg i ulike retninger. Felles emner tredje studieår er en annen mulighet. Vi er imidlertid opptatt av at studiene ikke skal bli for generelle slik at praksisfeltene ikke lenger oppfatter dem som relevante.

Kunne du sagt litt om hvilken status arkivfaget har som akademisk disiplin i Norge?

- Arkivdanningsfaget er en ung akademisk disiplin under oppbygging, og jeg opplever stor entusiasme blant undervisnings- og forskerpersonalet for å bygge opp noe nytt. Hvilken status arkivfaget har som disiplin i academia tør ikke jeg svare på.

På hvilken måte gjenspeiler arkivfagets egenart seg i utdanningstilbudet?

- Jeg har ikke selv bakgrunn fra arkivfa-

get, og vil ikke begi meg utpå en definisjon eller oppsummering av arkivfagets egenart. Det jeg kan si noe om, er hva som er ambisjonen med vårt studium. Vårt mål er å gi studentene teoretisk, metodisk og teknisk kunnskap i arkivfag. Kompetanse i digital arkivdanning og elektroniske arkivsystemer blir vektlagt spesielt, og det er en sterk sammenheng mellom studiets forskjellige deler.

I klassisk arkivistikk er det behandling av avsluttede arkiver som er fokus, men arkivdanning er også et viktig område for arkivfaglig forskning og utvikling. På hvilken måte gjenspeiler dette seg i utdanningstilbudet på HiOA?

- Da vi opprettet arkivstudiet i 2003 hadde vi fokus på arkivdanning, og da spesielt på digital arkivdanning. Etter hvert som vi har utvidet studiet, har depotarbeid fått større fokus. Ambisjonen med vår utdanning er å dekke hele spekteret i arkivarbeidet.

Hva er din mening om påstanden: «Det er kunstig at bibliotek- og arkivutdanningene er plassert sammen»?

- Med bakgrunn i det jeg har sagt tidligere om felles berøringspunkter for de to fagene, er det vel ingen overraskelse at jeg er uenig i en slik påstand.

Ser du noen tendenser i samfunnsutviklingen, eller arkivfaget, som vil prege arkivutdanningen de nærmeste årene, eller på litt lengre sikt?

- Økte krav til / økt behov for dokumentasjon i alle typer virksomheter gjør at jeg tror det vil bli økt etterspørsel etter fagutdannede arkivarer i årene som kommer. Digitaliseringen vil sikkert prege innholdet i studiet, men her går utviklingen så raskt, at det er vanskelig å si noe mer konkret på dette punktet.

Hva er ditt råd til de som jobber i arkivdanningsinstitusjonene og som ønsker oppdatering i arkivfaget?

- Det finnes mange muligheter for å utdanne seg videre. Vi tilbyr studier på deltid, og mange har derfor mulighet til å kombinere studier med jobb.

Hvilke etter- og videreutdannings-

Høgskolen i Oslo og Akershus. Bilde: John Hughes/HiOA

tilbud innen arkivfaget har dere på høgskolen?

- Vi har ingen spesifikke etter- og videreutdanningstilbud, men mener våre ordinære studietilbud kan fungere som dette, i.o.m. at studiene tilbys på deltid. I denne sammenhengen er kanskje Arkivakademiet mest aktuelt.

Har dere noen planer om en egen høyere grads utdanning i arkiv (master, Ph.d. etc.), for eksempel en egen «master i arkiv- og dokumentbehandling»?

- Som nevnt tilbyr vi utdanning på master- og Ph.d.-nivå allerede. Men kunnskapsministeren mener at det er for mange små masterprogram, og ønsker ingen med færre enn 20 studenter. Et masterprogram i arkivistikk ville nok være for lite til å bli etablert. Men det kan være aktuelt å endre betegnelsen på masterstudiet i bibliotek- og informasjonsvitenskap, eller aller mest sannsynlig: Få med i tittelen at det er spesialisering i arkivistikk.

- Tendensen på Ph.d.-nivå er også at det går mot færre og mer generelle programmer. For oss kan det for eksempel bety at man får en felles Ph.d.-grad for hele Fakultet for samfunnsfag. Men kursene man tar og prosjektet man gjennomfører, kan selvsagt være innenfor et

Høgskolen i Oslo og Akershus, Læringscenteret. Bilde: John Hughes/HiOA

spesifikt fagfelt. Et felles fakultært Ph.d.-program vil uansett være noen år fram i tid. Slike beslutninger krever grundig saksbehandling både i høgskolens organer og i NOKUT.

SAMARBEID MED ANDRE UTDANNINGSMILJØER OG NORSK ARKIVRÅD

Hvis vi ser bort fra at dere er samorganisert med bibliotekutdanningen/informasjonsvitenskap, hvilke andre utdanningsmiljøer har dere et samarbeid med?

- Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag tilhører Fakultet for samfunnsfag, og det er en del samarbeid mellom instituttene om ulike oppgaver. For øvrig har vi tette samarbeid med utenlandske utdanningsinstitusjoner på arkivfeltet. Spesielt med Mittuniversitetet i Härnösand. Vi har også koordinert en europeisk sommerskole i arkivfag med støtte fra EU (Erasmus IP-program) hvor ti europeiske utdanningsinstitusjoner deltok. Vi planlegger nå en ny søknad sammen med de samme utdanningsinstitusjonene. Vi deltar også i internasjonale forskernettverk, blant annet INTERPARES.

Hvordan fungerer samarbeidet dere har med Norsk Arkivråd?

- I hele min tid som studieleder/instituttleder har vi hatt et meget godt

samarbeid med Norsk Arkivråd. Jeg tror begge parter har arbeidet ut fra samme målsetting: Å utdanne godt kvalifiserte kandidater til arkivene både i privat og offentlig sektor. Norsk Arkivråd har støttet oss faglig og økonomisk, bl.a. til utvikling av studieplaner og delfinansiering av en stipendiat. Våre tilsatte har bidratt inn med sin faglige kompetanse i prosjekter i regi av Norsk Arkivråd.

Har HiOA noen «konkurrenter» i Norge? Og har dere noen form for samarbeid med andre utdanningsinstitusjoner innen arkivfag i Norge?

- Universitetet i Oslo har jo også et arkivfaglig utdanningstilbud, som ikke er så ulikt vårt. Vi kjenner til hverandre, men samarbeider ikke tett. For øvrig har man jo prøvd å etablere arkivfaglige utdanningstilbud ved andre høgskoler, men det virker som om det har vært vanskelig å få det til på permanent basis.

KVALITETEN PÅ ARKIVUTDANNINGEN

Opplever du at studentene som blir utdannet er stolte av utdannelsen sin, og vil anbefale utdannelsen til andre?

- Dette kan nok andre svare bedre på enn meg. Jeg treffer studentene på kontaktvalgsmøter et par ganger i semesteret, og da er fokus på saker som angår undervisning og studiesituasjonen for øvrig. Hva man tenker om utdannelsen

sin, er kanskje noe man blir mer bevisst når utdannelsen er fullført. Men kandidatene våre er attraktive på arbeidsmarkedet, og det er i alle fall en indikator på at studiet er relevant for arkivfeltet.

Hvordan vil du si at studentene er fornøyde med kvaliteten på arkivutdanningen ved høgskolen?

- Vi er pålagt å evaluere all undervisning, og stort sett har vi hatt fornøyde studenter. Det har vært en utfordring for oss å rekruttere faste lærere til studiet, og i enkelte emner har vi måttet basere oss på timelærere. Dette har studentene opplevd som utfordrende, både fordi det kan gi en manglende sammenheng i undervisningen og at timelærere er mindre tilgjengelige for studentene utenom timene. Fra høsten av har vi imidlertid full bemanning, og vi har lyktes med å rekruttere svært kompetente medarbeidere.

Hvor viktig er forskningsbasert undervisning for arkivfaget på høgskolen?

- Meget viktig. Vi er opptatt av at studentene skal kjenne til hva som foregår av forskning på feltet og å gi dem en god teoretisk ballast. Det kan av og til bli et språk mellom studentenes forventninger til studiet, arkivfeltet, og slik det er lagt opp: Mange studenter ønsker seg mye «hands on»-kunnskap. De vil ha mer praktisk trening i arkivhåndtering. Vi er opptatt av å gi dem en kompetanse som ikke bare setter dem i stand til å repetere praksis, men også være med på å utvikle morgendagens praksis.

Hva er de viktigste kravene dere stiller til studentene?

- Vi er opptatt av at studentene både skal jobbe selvstendig og i team, og vi har ulike prosjekter og arbeidsoppgaver som skal utvikle disse ferdighetene.

Hvordan er det med kvaliteten på studentene?

- Kvaliteten har vært litt blandet. Vi har hatt mange svært dyktige studenter, spesielt de med tidligere studier bak seg og/eller solid arbeidserfaring fra arkivfeltet. Hittil har omtrent alle søkere rett fra videregående kommet inn. Her

har inntakskvaliteten vært variabel, og det samme kan sies om motivasjonen. Mange i denne gruppen har falt fra.

- Relativt få studenter kommer rett fra videregående. De fleste som starter hos oss har enten andre studier eller arbeidserfaring, gjerne fra arkiv, før de starter. Det er stor spredning i alder. Studentgruppen er altså svært sammensatt, og det byr på utfordringer for de som underviser. Noen har aldri satt sine ben i et arkiv tidligere, mens andre har arbeidet der i årevis. På heltidsstudiet er tendensen at det blir flere unge og noen flere rett fra videregående skole.

Hva slags inntrykk har du av motivasjonen til studentene – er det for eksempel noen forskjell på de som tar årsstudium og bachelorstudentene?

- Den varierer både på års- og bachelorstudiet. Motivasjonen er gjennomgående høy blant studenter som arbeider i eller har arbeidserfaring fra arkiv. De kan relatere den teoretiske kunnskapen til praksis, og setter pris på å lære mer og se ting i en større sammenheng.

STUDIELØP – FRA ÅRSSTUDIUM TIL PH.D.

Man kan søke om innpassing til bachelorgraden etter første studieår. Er det mange som fortsetter til bachelor etter fullført første år?

- Bachelorgraden er såpass ny, og vi har ikke statistikk på dette. Men vi vet at flere fortsetter etter årsstudiet.

Hva er mest populært? Er det årstudiet eller bacheloren? Hvorfor tror du det er slik?

- Det er flere søkere per plass til års- enn til bachelorstudiet, men så er det jo også adskillig færre plasser på årsstudiet (6). Grunnen til at noen velger årstudiet, er kanskje at de har annen utdannelse fra tidligere, og håper ett år med arkivfag kan kvalifisere dem for en stilling i et arkiv. Noen arbeider i arkiv, og ønsker formalutdanning. Da passer det godt med et studium man kan ta på deltid.

Til de ungdommene som i dag kan velge og vrake mellom studietilbud, hva vil du si til dem? Hvorfor skal de

velge arkivstudiet ved HiOA?

- Hvis de tar studiet ved HiOA, har de mulighet for et gjennomgående studieløp fra årsstudium til Ph.d.-grad. Vi er det største utdanningsmiljøet på arkivfag i Norge, og utdanningen er gratis.

DE ANSATTE PÅ INSTITUTTET

Hvor mange vitenskapelig ansatte har dere, og hvor mange av disse har arkivfaget som hovedbeskjeftigelse?

- Vi har i dag fire UF-tilsatte (undervisnings- og forskerpersonale, red.anm.) i full stilling som bare underviser i arkivfag, to førsteamanuenser og to høskolelektorer. En førsteamanuensis starter i nyopprettet stilling 1. august, og en stilling til er under tilsetning. Begge de to siste er fulle stillinger kun tilknyttet arkivfag. Vi har en professor II knyttet til oss, to Ph.d.-stipendiater, og enda en Ph.d.-stipendiatstilling er under utlysning. Til høsten vil vi altså forhåpentligvis være 6 fast tilsatte i fulle stillinger, to eller tre stipendiater og en professor med 20 % bistilling. Det er det største utdanningsmiljøet på arkiv siden i Norge, og kanskje også i Europa.

ETTERTRAKTEDE PÅ ARBEIDSMARKEDET

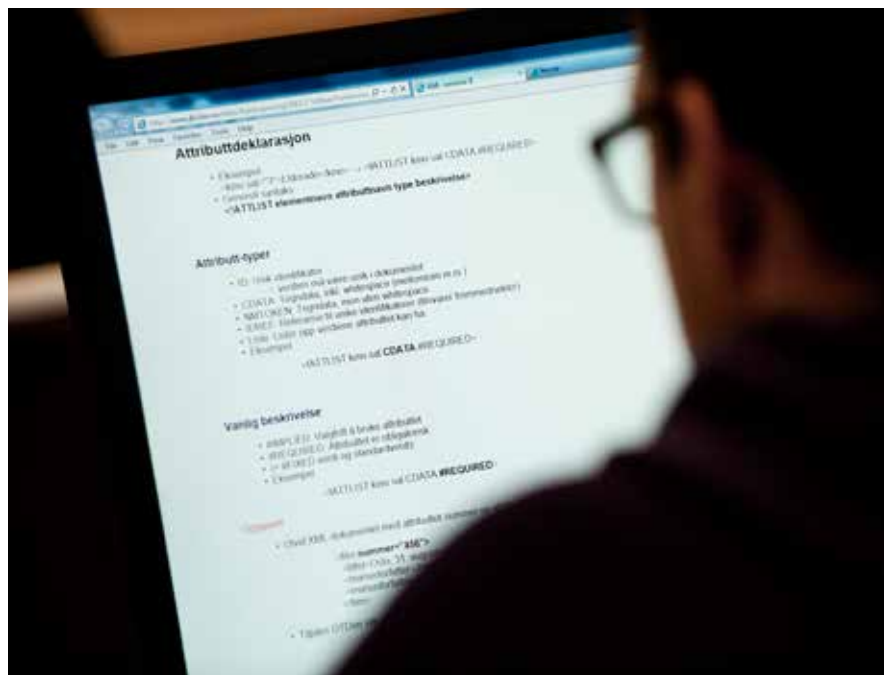
Vet dere hva som skjer med de studen-

tene som er ferdig utdannet?

- Vi har ingen statistikk, så det følgende baserer seg på hva lærere og andre som er i kontakt med studentene melder tilbake. Inntrykket er at våre kandidater er svært ettertraktede på arbeidsmarkedet. Selv kun med årsstudiet, har mange av våre studenter fått ansvarsfulle og godt gasjerte stillinger i arkivsektoren. Etter hvert som vi uteksaminerer flere med bachelorgrad, vil kanskje disse fortrenge studentene med årsstudium.

Hvor mange studenter har gått hele veien og blitt bachelor i arkiv siden oppstarten?

- Hittil har 9 kandidater fått utskrevet sitt bachelorvitnemål i arkiv og dokumentbehandling. Bachelorstudiet ble tilbudt første gang høsten 2010, på heltid og deltid. Det betyr at de første kandidatene kunne uteksamineres våren 2012. Forutsetningen for å få bachelorgraden i arkiv og dokumentbehandling 2012 var at du tok studiet på heltid, og allerede hadde et arkivrelevant studium av minst ett års varighet bak deg som kunne innpasses som tredjeåret. De fleste som startet på bachelorstudiet i 2010 var deltidstudenter. HiOA venter en betydelig økning i antall kandidater i år. En indikator på antallet er at 23 studenter har levert inn sin bacheloroppgave. ■

XML-student i aksjon. Bilde: Benjamin Ward/HiOA

NOARK 5 – HVOR STÅR VI, HVOR GÅR VI?

Av Siri Mæhlum, Arkivråd

Noark 5 var tema da region øst arrangerte frokostmøte 20. mai. Over 40 arkivarer møttes en tirsdags morgen i Oslo for kaffe, frokost og erfaringsutveksling. Etter en halvtimes sosialisering over kaffe og nydelige rundstykker var det duket for foredrag. Det var nemlig invitert gjester fra Trondheim kommune og NXC for å snakke om deres Noark 5-kjerne. Det er fortsatt mange virksomheter som har standardiserte Noark-4-løsninger, selv om Noark 5 kom for 6 år siden. Andre har Noark-4-systemer som har blitt Noark 5-godkjente av Riksarkivet. I arkivmiljøet på Høgskolen i Oslo og Akershus ble det utviklet en åpen kildekode Noark 5-kjerne. Denne har blitt videreutviklet av selskapet NXC, og Trondheim kommune har vært en del av utviklingen.

DIGITALISERING I TRONDHEIM

Jean-Philippe Caquet informerte forsamlingen om Trondheim kommunes digitaliseringsprosjekt. Kommunen har, i samarbeid med bl.a. IKA Trøndelag, arbeidet med en løsning for digitalisering av byggesaksarkivet.

Beslutningen om digitalisering skjedde allerede i 2010. Dette var et stort og rotete papirarkiv i heftig bruk. Arkivet var organisert etter adresse, men det var ikke alltid ryddet korrekt. I tillegg strakk arkivet seg over en hundreårsperiode. Digitaliseringsprosessen gikk i stå og det ble problemer med leverandøren. NXC fikk nyss om dette og fattet interesse. De hadde nemlig en Noark 5-kjerne, men manglet godkjenning av Riksarkivet. Til dette trengte de data til et uttrekk som kunne godkjennes. Trondheim trengte en digitaliseringsløsning og NXC trengte data. Dette prosjektet passet dermed ypperlig. De inngikk et samarbeid om utviklingen av en Noark 5-kjerne til bruk for digitalisering av papirarkiver.

Documaster er eid av NXC og er en frittstående kjerne som åpner for fleksible arkivstrukturer. I denne løsningen tok de i bruk Noark 5s muligheter for virksomhetsspesifikke metadata til eiendomsinformasjon fra byggesakene, f.eks. adresse, gnr./bnr., husnummer o.l.

Virksomhetsspesifikke metadata er, som navnet tilsier, egendefinerte felter for metadata som trengs innen en virksomhet eller et fagområde – i dette tilfelle eiendomsinformasjon. Alle dokumentene ble OCR-skannet og indeksert slik at de ble lett gjenfinnbare via søk. Det digitaliserte arkivet er dermed bedre tilgjengelig enn papirarkivet. Trondheim lot sin eksisterende leverandør levere innsynsløsningen, men Noark-kjernen er levert av NXC.

NOARK 5 FOR DUMMIES

Temaet for medlemsmøtet var Noark 5, og som seg hør og bør ble det gitt en kort innføring i mulighetene som finnes i Noark 5.

Elektronisk arkiv er ikke noe nytt. Noark-4 åpnet for fullelektronisk saksbehandling allerede i 1999, men blir omtalt som for omfattende, kronglete og lite brukervennlig. Rapporter og vitnesbyrd fra hele Norge forteller om misnøye med brukervennlighet for saksbehandlerne, langtidsbevaring i depot og integrasjon mot fagsystemer. Det er et stort etterslep i digitalisering av papirarkiv og avlevering av elektroniske arkiv. Andre utfordringer er bevaring av dokumentasjon fra fagsystemer. Noark 5 skal være åpnere og ivareta fagsystemenes enklere lagringsbehov, samtidig som arkivfaglige krav etterkommes.

Foredragsholder skapte debatt ved å hevde at det er problematisk at registreringen og journalføringen henger sammen, f.eks. ved at noen typer sensitive dokumenter skal slettes, men journalen beholdes. Dette førte til uenighet i salen og en sunn, men litt kjapp, faglig debatt. Salen virket delt og det ble argumentert både for og mot en deling av registrering og journalføring. Vi ble

enige om å være uenige, og muligens er dette en debatt som bør tas opp igjen ved en senere anledning.

Frokostmøtet fortsatte med en studie av den konseptuelle modellen i Noark 5, som viser sammenhengen mellom, samt organiseringen av metadata og dokumenter i et Noark 5-system. For fagsystemer er det ikke krav om en fullstendig arkivstruktur, selv om det stilles en del andre krav, f.eks. om informasjon om arkivets proveniens og kontekst. En beskrivelse av selve registreringen er nødvendig for at registreringen skal være gjenfinnbar. Når innhold og beskrivelse stemmer overens, fører dette også til økt troverdighet og tillit til arkivmaterialet.

Den forenklete strukturen inneholder dermed nivåene arkiv, arkivdel, registrering og dokumentobjekt. Arkiv inneholder informasjon om arkivet og arkivskaper, arkivdel inneholder informasjon om den aktuelle arkivdelen, for eksempel at det er et byggesaksarkiv. Registrering kan sammenlignes med Noark-4s journalpost. Registreringen er selve punchingen av data om en hendelse eller transaksjon (journalkortet), mens dokumentobjektet inneholder informasjon om selve dokumentet.

I Noark 5 kan det velges forskjellige varianter av strukturen avhengig av virksomhetens behov. Ifølge standarden vil sakarkiv trenge en komplett struktur, mens noen fagsystemer ikke behøver annet enn den forenklete modellen.

Det er mange mellomløsninger mellom den forenklete og den komplette arkivstrukturen. Valget av type struktur kan dermed skreddersys for virksomheten med utgangspunkt i akkurat den virksomhetens informasjonsbehov.

VEIEN VIDERE...

Trondheim kommunes digitaliseringsprosjekt har hittil bare omfattet det historiske byggesaksarkivet, men nå arbeider de også med digitalisering av de aktive arkivene i kommunen. De ser for seg en løsning hvor de forskjellige systemene leverer data til felles arkivkjerner inndelt etter sikkerhetsnivå. Saksbehandlerne vil dermed kunne jobbe i sitt system og arkivere i et dagligarkiv for akkurat det

systemet. Ved avslutning av saken vil den bli overført til den felles arkivkjernen for langtidsbevaring. Dette kan dermed anses som en type fortløpende periodisering, noe Noark 5 åpner for. De vil omdøpe fagsystemene til å hete fagmoduler, og fagmodulene skal snakke med Noark-kjernen. Dette vil være en løsning på problemene med håndtering av uttrekk fra fagsystemer. Virksomheten kan ha sak-/arkivsystemene de er vant med. De kan også ta i bruk andre dokumenthåndteringsløsninger, så lenge de kan overføre informasjonen til Noark-kjernen.

Noark-systemene oppleves ofte som lite brukervennlige, noe som fører til lite aktiv bruk og mye feilregistreringer fra saksbehandlerens side. Dette vil Trondheim kommune få bukt med ved å løsrive seg fra de eksisterende Noark-4-systemene og ta i bruk fleksibiliteten som finnes i Noark 5. Det pågår lignende prosjekter både i Bergen og Oslo kommune, så kanskje er denne tilnærmingen i ferd med å bli en trend!

Det blir spennende å se hvilke resultater som kommer ut av arbeidet som nå pågår over hele landet. Nye Noark 5-løsninger som utvikles i de store kommunene kan, som vi ser med Documaster Byggesak, bli hyllevare og dermed tilgjengelig også for andre kommuner.

Presentasjonene fra frokostmøtet publiseres på www.arkivrad.no. ■

Å REDIGERE ELLER IKKE REDIGERE ...

Av Trine Nesland, Arkivråd

På Norsk Arkivråds kurs i offentlighetsloven 24. april 2014 oppsto en interessant diskusjon om hvorvidt man kan eller bør redigere innholdet i e-poster før man arkiverer dem, hvis avsender har inkludert både virksomhetsrelatert informasjon og privat informasjon i samme oversendelse. Spørsmålet er en gjenganger – og hva er egentlig greit i denne sammenhengen?

EKSEMPEL

Utgangspunktet for diskusjonen på offentlighetslovkurset var undertegnede kursinstruktørs eksempel om journalføring av en e-post mottatt til arbeidsgivers administrerende direktørs e-postkonto som besto av ett avsnitt med virksomhets- og saksrelatert informasjon, og ett avsnitt med personlig, sykdomsrelatert informasjon. Avsender og mottaker kjente hverandre privat, hvilket var bakgrunnen for delen av e-posten som ikke var virksomhetsrelatert, og selv om mange av oss nok rynker litt på nesen av e-poster der virksomhetsrelatert og privat informasjon blandes, vet vi at det skjer rett som det er. Spørsmålet er hvordan vi (som arkivarer) skal håndtere slike situasjoner.

Jeg fortalte kursdeltakerne at for å kunne registrere den aktuelle e-posten, fjernet jeg avsnittet med personlig informasjon ved å redigere teksten før jeg videre-sendte e-posten til meg selv, og deretter endret metadata om avsender i registreringsbildet. Endringen dokumenterte jeg ved å legge en merknad på journalposten med beskrivelse av hva jeg hadde gjort. Flere nikket godkjennende til denne fremgangsmåten, mens andre var rivende uenige!

DOKUMENTETS EKTHET

Hvis vi mottar et brev på papir der innholdet veksler mellom å være virksomhetsrelatert og å være privat, og vi klipper ut og kaster de personlige delene av brevet før vi arkiverer (det hullede) dokumentet, har vi kanskje en situasjon som likner situasjonen i eksempelet. Likevel virker dette som en litt fjern sammenlikning – det er lite trolig at noe

slikt brev noensinne dukker opp – ingen skriver slike brev!

Alt fra en enkelt registrering i et sakarkivsystem til migrering til nye lagringsformater endrer arkivmaterialet, og enhver endring påvirker informasjonsinnholdet og den senere forståelsen i større eller mindre grad. Når informasjon fjernes fra den opprinnelige oversendelsen, påvirkes utvilsomt informasjonsinnholdet – vi angriper, og kanskje ødelegger, informasjonsinnholdets integritet og dokumentets ekthet – det redigerte dokumentet er ikke det samme dokumentet som det som ble sendt fra avsender og som kom frem til mottaker. Om akkurat dette hersker liten tvil – men hvor alvorlig er det egentlig, i en digital hverdag? Hvis vi svarer nei på spørsmålet om hvorvidt vi ville gjort det samme med et papirdokument, bør vi da umiddelbart legge fra oss (den virtuelle) saksen?

KONSEKVENSER

Hvis vi velger å redigere teksten, risikerer vi å fjerne deler som på et senere tidspunkt kan vise seg å være viktige for å dokumentere forhold som bør dokumenteres, for eksempel korrupsjon eller andre mer eller mindre uheldige koblinger mellom enkeltpersoner generelt eller i forbindelse med konkrete prosesser. Hvis vi redigerer bort deler som dokumenterer kritikkverdige forhold, blir vi da medskyldige? Det vet jeg ikke, men vi skaper utvilsomt en situasjon som i beste fall er uheldig.

På den andre siden: hva med hensynet til avsender? Eksempelet jeg trakk frem på offentlighetslovkurset dreide seg om avsenders egen sykdomssituasjon, hvilket vi må anta at avsender ikke hadde noen

intensjon eller ønske om å dele med allmennheten. Det er nok også rimelig å anta at vedkommende ikke var klar over journalplikt og innsynsrett, og heller ikke visste at flere enn mottaker kom til å lese e-posten. Så lenge e-posten kun lå i mottakers Outlook var antall lesere begrenset, men ved registrering i ePhorte ville dette endret seg dramatisk – for hvilken skjermingskode skulle vi bruke for å hindre at en rekke personer internt kunne gå inn i dokumentet og lese teksten? Kan vi i det hele tatt bruke skjermingskoder på informasjon som ikke er virksomhetsrelatert, når koden også vil påvirke tilgangen til informasjonen som er virksomhetsrelatert?

STRATEGIER

En av deltakerne på kurset foreslo at man i slike tilfeller kan skrive tilbake til avsender og be vedkommende sende en ny versjon av e-posten, denne gangen uten privat informasjon. Det er et godt forslag, og kan nok også, hvis håndtert konsekvent, til en viss grad bidra til å redusere mengden slike blandingsforsendelser. Men hvordan dokumenterer man en slik operasjon? Og hva gjør man hvis avsender – etter å ha mottatt informasjon om arkivplikt, journalføringsplikt og innsynsrett – velger å redigere mer enn bare å fjerne privat informasjon?

Dokumentasjon av det vi gjør er nok uansett nøkkelen her. Uavhengig av hvilken strategi vi velger – aldri redigere noe, redigere bort privat informasjon, tilskrive avsender (eller en kombinasjon) – bør strategien være dokumentert i en prosedyre, rutine eller arbeidsbeskrivelse som tilknyttes arkivplanen. Her bør man også bestemme om – og i så fall hvor-

dan – man vil ta vare på den uendrede dokumentasjonen, for i en periode å ha mulighet til å gå tilbake til det opprinnelige, skulle det bli nødvendig.

MEN HVA ER ET DOKUMENT?

I dag er det slik at arkivlovgivningen verken forbyr redigering eller påbyr at dokumentene som arkiveres er identiske med dokumentene som ble sendt fra avsender. Vi kan mene at redigering er feil, men det betyr ikke at vi umiddelbart klarer å finne støtte i lovverket for den meningen, selv om den er aldri så arkivfaglig eller arkivetisk riktig!

Ifølge arkivloven er et dokument en logisk avgrenset informasjonsmengde lagret på et medium for senere lesing, lytting, fremvisning eller overføring (§ 2 første ledd bokstav a). Et saksdokument for organet er ifølge offentlighetsloven et dokument som gjelder ansvarsområdet til organet (§ 4 andre ledd). Det er saksdokumentene som er underlagt arkiv- og journalføringsplikt, og saksdokumentbegrepet omfatter ikke privat informasjon sendt fra en person til en annen. Nettopp dette er selve poenget, og kanskje også det som gjør det så vanskelig. Hvordan logisk avgrenser vi saksdokumentet?

Jeg mener fortsatt at den beste løsningen er å fjerne delene av teksten som ikke er virksomhetsrelatert, og deretter dokumentere (autentisere) endringen nøyaktig slik man har bestemt og nedfelt i arkivplanen at man skal dokumentere slike endringer. Da vil det man har gjort senere kunne kontrolleres mot det man har regelfestet at man skal gjøre, og dermed har man lagt grunnlaget for å sikre dokumentenes troverdighet, på tross av redigeringen. Men jeg antar – og regner med – at mange fortsatt er uenige med meg! ■

bilde: photodune

Stiftelsen Asta

<http://www.stiftelsen-asta.no>

ASTA

KONTAKT

Cille Jacobsen, programvare
Tlf.: 22 02 27 56,
cille.jacobsen@arkivverket.no

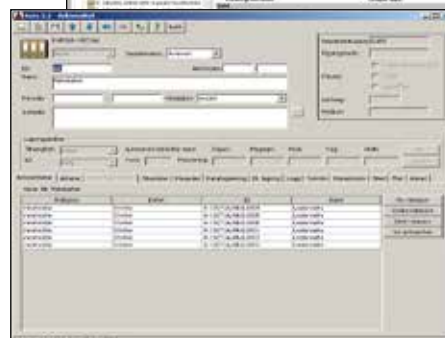
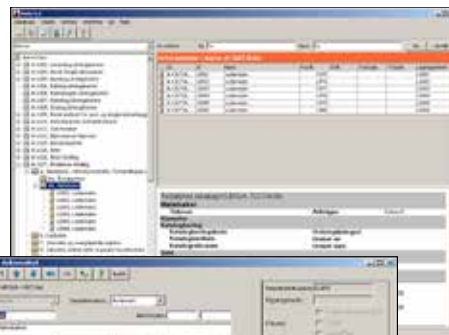
Frode B. Reime, arkivtjenester
Tlf.: 22 02 28 87,
frode.reime@arkivverket.no

Besøksadresse
Riksarkivbygningen,
Folke Bernadottes vei 21, 0862 Oslo

Postadresse
Stiftelsen Asta
Postboks 4013 Ullevål stadion
0806 Oslo

Epost: asta@arkivverket.no
<http://www.stiftelsen-asta.no>

ASTA 5

AVLEVERING

Ordning og klargjøring av arkivmateriale for avlevering til depotinstitusjon.

BORTSETTING

Planlegging og gjennomføring av periodisering og bortsetting av arkivmateriale.

KARTLEGGING

Kartlegging av arkivskapers bortsetnings- og fjernarkiver, og utarbeidelse av bestandsoversikter.

ARKIVDANNING

Utarbeidelse av arkivplaner, utvikling av arkivrutiner, utarbeidelse av arkivnøkkel og planlegging og forfatning av bevarings- og kassasjonsplaner.

KURS I ARKIVORDNING

Dersom arkivskaper selv ønsker å gjennomføre ordning og avlevering av sine avsluttede arkiver, kan stiftelsen tilby kurs i arkivordning.

ELEKTRONISKE ARKIVER

I forbindelse med periodisering av elektroniske saks- og journalsystemer kan det være hensiktsmessig å gjennomføre en deponering av dataene hos depotinstitusjoner som tar i mot denne type arkivdata.

KURS I PROGRAMVAREN ASTA

Vi tilbyr jevnlig kurs i programvaren Asta. Se hjemmesidene for å finne neste aktuelle kurs. Hvis ønskelig, holder vi kurs "hjemme" hos kunden etter nærmere avtale.

PROGRAMVAREN ASTA 5

Asta er en programvare for registrering, lagring og fremfinning av informasjon om historiske arkiver og alle typer aktører knyttet til arkivene.

Asta gir god oversikt over innholdet av arkivene, og systemet kan også gi oversikt og kontroll med plassering av arkivmateriale. Asta egner seg både for små og store virksomheter som oppbevarer arkivmateriale. Ved å bruke Asta følger man de kravene Riksarkivaren og LLP stiller til arkivregistrering.

Med Asta følger mulighet for publisering til Arkivportalen.no.

OFFENTLIGHETSLOVEN EVALUERES

Av Trine Nesland, Arkivråd

Da offentlighetsloven ble behandlet i Stortinget i 2006, ble det forutsatt at loven skulle evalueres innen de fem første årene av dens virketid. Justis- og beredskapsdepartementet har nå satt prosessen i gang, og har lyst ut en konkurranse om kjøp av tjenester fra konsulenter som skal gjennomføre en *forskningsbasert* evaluering av loven. Hele konkurransegrunnlaget med vedlegg er tilgjengelig på doffin.no, men her får du en liten smakebit!

I Innst. O. nr. 41 (2005-2006) (tilgjengelig på stortinget.no), står det å lese at

[k]omiteen vil videre hevde at de endringer som nå foreslås i forslag til ny offentlighetslov er viktige og vil endre dagens lovgivning. På bakgrunn av dette vil komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremme følgende forslag: «Stortinget ber Regjeringen om å foreta en evaluering av offentleglova i løpet av neste stortingsperiode med hovedfokus på om intensjonene om mer innsyn har blitt oppfylt.» Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag: «Stortinget ber Regjeringen foreta en bred evaluering av offentleglova ikke senere enn fem år etter at loven er vedtatt iverksatt. Temaer som må evalueres er blant annet lovens virkeområde, formålsparagrafen, lovens unntaksbestemmelser, praksis for klage, praktiseringen av meroffentlighetsprinsippet og hvordan loven praktiseres med sikte på eventuelle nødvendige korreksjoner for å oppfylle lovgivers intensjon.

Justis- og beredskapsdepartementet har bestemt at evalueringen skal være forskningsbasert og ha til hensikt å avdekke hvordan offentlighetsloven generelt fungerer. I utlysningen ber departementet om at evalueringen skal kartlegge faktiske forhold ved bruk av empiriske metoder, og at den skal gjennomføres av forskere med juridisk og samfunnsvitenskapelig kompetanse. Tilbudsfristen er 20. juni, deretter skal departementet velge tilbyder, og etter at kontrakt er inngått, vil oppdragstaker ha ett år på seg til å levere en endelig rapport. Høsten 2015 bør vi altså kunne ha det endelige

resultatet i hånd – og det er ingen tvil om at det er mange av oss som vil synes dette er interessant lesning!

Justis- og beredskapsdepartementet har beskrevet oppdraget rimelig konkret i utlysningen. Det legges blant annet føringer for hvem som skal brukes som informanter («...alle typar verksemdar som er omfatta av lova...»), og hvilke temaer som skal behandles. Det listes også opp en rekke spørsmål som kan være aktuelle å stille, f.eks. spørsmål om i hvilken grad retten til å be om sammenstillinger fra databaser blir benyttet og hvordan databaseeier håndterer dette, hvordan lovanvender forholder seg til skadekravet i paragrafene som har et skadekrav, i hvilken grad innsyn blir gitt som følge av merinnsynsvurderinger, hvem som krever innsyn (dvs. hvilke grupper og aktører som ber om innsyn, og også om dette har endret seg fra den forrige loven til den vi har i dag). I tillegg skal evalueringen omfatte hvordan innsyn i organinterne dokumenter blir håndtert: i hvilket omfang kreves det innsyn i organinterne dokumenter, i hvilken grad blir dette gitt / ikke gitt, og i hvilken grad blir organinterne dokumenter journalført.

Det må være lov å lure på hvordan forskerne skal klare å finne ut av alt dette på en skikkelig måte, ettersom statistikken på området i beste fall er tilfeldig, i verste fall ikke-eksisterende. Muligens vil datainnsamlingen skje gjennom dybdeintervjuer og/eller mer eller mindre omfattende spørreundersøkelser. Statistikk fra OEP vil nok også bli hentet inn.

Flere har kritisert departementets til-

nærming (spesielt betegnelsen «forskningsbasert»), også jussprofessor Jan Frithjof Bernt på Norsk Arkivråds seminar «I paragrafens tegn» i mars i år. En ting er imidlertid helt sikker: når resultatene endelig foreligger, vil vi ha mye mer informasjon enn vi har i dag. Evalueringsrapporten skal danne grunnlag for departementets videre arbeid med offentlighetsloven, og muligens får vi en større eller mindre revisjon av loven som følge av evalueringen. Det vil tiden vise – i første omgang ser vi frem til evalueringresultatet. ■

OPEN GOVERNMENT PARTNERSHIP – HVA ER DET?

Av Stina Marianne Opsjøn Ahola, Arkivråd

I september 2011 lanserte åtte land, etter initiativ fra president Obama, det internasjonale prosjektet Open Government Partnership (OGP). OGP er et frivillig samarbeid mellom forskjellige regjeringer og det sivile samfunn, hvor det sivile samfunn defineres som frivillige organisasjoner, arbeids- og næringsliv og innbyggere. Men hva er nå OGP sånn egentlig?

bilde: photodune

Regjeringen beskriver OGP som «en internasjonal plattform for innenlandske «moderniseringsmiljøer» («domestic reformers» på engelsk) som er forpliktet til å gjøre sine lands forvaltninger mer åpne, mer ansvarlige og mer respondende overfor innbyggerne».

Prosjektets tiltaksområder er åpenhet, demokrati og deltakelse, antikorrupsjon og plassering av ansvar, teknologi og innovasjon. OGP skal bidra til høy kvalitet i den offentlig forvaltningen, deres offentlige tjenester og informasjon. Blant målene finner man at OGP skal blant annet bidra til et åpnere samfunn og et bedre samarbeid mellom myndigheter og det sivile samfunn.

Per i dag er det Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) som er Norges faglige koordinator for OGP. Prosjektet startet med åtte land, og i dag er det over 60 medlemsland. Det tyder på at ønsket om å være gjennomskiktig, demokratisk og samhandlende er sterkt

mange steder. For å være med stilles en del minimumskrav om åpenhet, demokrati, involvering, samfunnsdeltakelse og integritet. Når disse er innfridd kan man begynne å utarbeide en handlingsplan, og helst bør man åpne for muligheter til å gå i dialog med det vi her kaller det sivile samfunn.

I fjor, under arbeidet med å oppdatere Norges handlingsplan,¹ inviterte OGP det sivile samfunn til å komme med innspill. Det var seks institusjoner som henvendte seg skriftlig til departementet, og Norsk Arkivråd var en av dem. Vi viste vår interesse for det OGP jobber for og ba Norge om blant annet å arbeide for at internasjonale aktører innen arkiv og arkivdanning blir tatt med i drøftingene om programarbeidet i OGP. En tilfredsstillende arkivdanning er en forutsetning for å kunne sikre dokumentasjon for ettertiden og også en viktig basis for åpenhet, dokumentoffentlighet, ansvarlighet og integritet.

Om du også er interessert i tiltak og prosjekter som har som mål å sikre åpenhet i forvaltning, kan du lese mer om OGP på www.regjeringen.no. Der finner du også Norsk Arkivråds høringsnotat (som også ligger på NAs nettside, så klart), oppdatert informasjon om OGP og lenker til OGPs nettside, for å nevne noe.

Siste nytt på de norske sidene til OGP, i skrivende stund, er at OGP for første gang skal arrangere en prisutdeling. Arrangementet heter Open Government Awards og det vil deles ut en pris til en innovasjon eller et tiltak som på en effektiv måte har engasjert innbyggerne. KMD kommer til å invitere det sivile samfunn her i landet til å komme med forslag til kandidater, ettersom alle land kan stille med en kandidat. Prisen vil bli delt ut i New York i september. Oppmerksomhet om arbeidet for en åpen forvaltning er noe vi alle kan like, og det blir spennende å se hvem som stikker av med prisen. ■

¹ Den nye handlingsplanen finnes her: <http://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/OGP-NORWAY-ACTION%20PLAN%202%20-final.pdf>

Depotarkiv for kommuner og fylkeskommuner

ForvaltningSenteret ble etablert i 2002 og er i dag et solid selskap med 10 ansatte. Vårt hovedprodukt er arkivtjenester til private og offentlige kunder og tilbyr løsninger etter deres behov. Uansett hvilken løsning du velger, vil din informasjon bli oppbevart trygt og håndteres sikkert - uavhengig av organisasjonens størrelse. Selskapet har tilgang til et stort og moderne arkiv med 1600 pallplasser og 25000 hyllemeter. Fyllingsgraden i våre arkiver er pr. i dag ca. 50%. Se mer informasjon om våre øvrige tjenester på våre hjemmesider.

Arkivtjenester :

- Depotarkiv for kommuner og fylkeskommuner
- Ordning for deponering eller avlevering
- Bortsettingsarkiv for offentlig og privat sektor
- Registrering og uttrekk
- Skanning av dokumenter og tegninger
- Flytting og frakt av arkiver
- Kassasjonsbehandling
- Makulering

Når

faller

bitene

på

plass

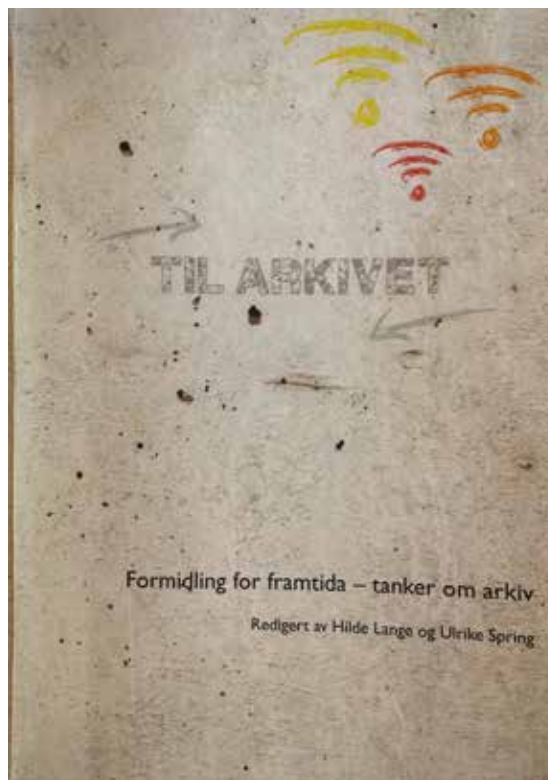
ForvaltningSenteret

BOKOMTALE:

«Formidling for framtida – tanker om arkiv»

Av Elina Landmark, student ved Høgskolen i Oslo og Akershus

Formidling av arkivmateriale har vokst frem som et eget arkivfaglig felt og en viktig samfunnsoppgave, dels påskyndet av mulighetene digitalisering og ny webteknologi skaper. Samtidig har forskningslitteraturen i forholdsvis liten grad behandlet teoretiske og praktiske utfordringer ved arkivformidling. Hilde Lange og Ulrike Spring ønsker med sin bok å bidra til at formidling får større plass i den arkivvitenskapelige diskusjonen. De er redaktører av *Formidling for framtida – tanker om arkiv*, en antologi med fokus på muligheter og utfordringer innen arkivformidling ved arkivinstusjoner og museer. Hilde Lange er historiker og arkivviter og arkivleder i Troms fylkeskommune. Ulrike Spring er førsteamanuensis i historie ved Høgskulen i Sogn og Fjordane og tidligere kurator ved Wien Museum.

Arkivformidling er en mangesidig aktivitet, og antologiformen passer derfor godt. Lange og Springs utgangspunkt er at arkivformidling er kommunikasjon, en bevisst handling med arkivaren som aktør og brukeren som aktiv bidragsyter. Antologien gir innsikt i utviklingen av arkivformidling som virksomhet og åpner perspektiver for fremtidens formidlingsaktivitet. Boken inneholder 12 artikler (redaktørenes introduksjon inkludert) skrevet for anledningen av 15 bidragsytere fra arkivinstusjoner, universiteter og museer i Norge, Sverige og Danmark. Perspektivet er således skandinavisk. Det tematiske spennet i boken er vidt og artikkelforfatternes bakgrunner varierte.

Artiklene omhandler bl.a. forholdet mellom formidling og arkivteori, formidlingens plass ved siden av andre arkivoppgaver, og formidling av arkivmateriale i kunst og på museer. Leiv Bjelland drøfter f.eks. hvordan formidling og historiefortelling har en mer naturlig

plass i samfunnsorientert arkivteori enn i systemorientert teori hvor formidlingens dekontekstualisering av arkivmateriale kan være et problem. Kunstviteren Hanne Hammer Stiens artikkel om «arkivkunst» og arkivmateriale i et kunstprosjekt om polarhistorie har en, for meg, ny og spennende innfallsvinkel. Roswitha Skares beskrivelse av arkivene etter den tyske forfatteren Christa Wolf er nesten som et stykke arkivformidling i seg selv, samtidig som hun tar opp grunnleggende spørsmål som hvordan man skal forholde seg til arkivmateriale som ikke dokumenterer er helt hendelsesforløp.

Jeg har spesielt lyst til å fremheve Petra Guldal Einarsens refleksjon over dokumentbegrepet og bevaring av minner etter terrorhandlingene 22. juli 2011, og Ann-Kristin Egelands problematisering av digital bevaring. Einarsen drøfter tre ulike definisjoner av et *godt dokument* for å belyse Riksarkivets anbefaling om å bevare skriftlige uttrykk som kondolan-

ser og tegninger, men ikke roser og lys. Egeland spør om man vil kunne forstå digitale arkivalier om 100 år, og peker på flere problemer ved digital bevaring, som at digitalt materiale gjerne oppbevares løst fra sin kontekst (i ulike databasetabeller). Hun argumenterer også godt for at arkivarer bør styrke sin digitale kompetanse, spesielt i databasesøk.

Noen deler av boken er bare indirekte knyttet til formidling. Det gjelder f.eks. Göran Rydebergs artikkel om arkivarutdanning og arkivarens rolle i å beskytte grunnleggende demokratiske rettigheter, og Lars-Erik Hansen og Ylva Taubert Lindbergs artikkel om systematisering og nye skjemaer for arkivbeskrivelse. Dokumentasjon, arkivbeskrivelse og tilgjengeliggjøring er imidlertid forutsetninger for formidling, og jeg synes det tematiske mangfoldet i boken er en styrke. Boken vil være nyttig ikke bare for formidlere, men også arkivinteresserte i alminnelighet. ■

bilde: photodune

Riksarkivaren får mange henvendelser som dreier seg om avklaringer av bestemmelser i arkivforskriften, og fatter vedtak som svar på disse spørsmålene. Mange av disse vedtakene har allmenn interesse, mens andre først og fremst har interesse for dem som står overfor liknende problemstillinger. Arkivråd har inngått en avtale med Riksarkivet om jevnlig å publisere et utvalg av vedtakene, slik at de blir gjort kjent for Arkivråds lesere. Utvalget foretas av underdirektør Tor Breivik ved Riksarkivet.

Mottatt spørsmål 19.03.2014:

Viser til punkt om journalføring og arkivering i vedlagte skriv fra Statens landbruksforvaltning.

Her står det bl.a. at kommunene kan bruke nettløsningen eStil til å arkivere søknader om miljøtilskudd og tilskudd til organisert beitebruk. Videre står det også at kommunen kan ta ut «journal over søkere» som de kan ta vare på i eget arkiv.

Hva mener Riksarkivet om denne løsningen? Tilfredsstillers den minstekravene til journalføring i arkivforskriften og innsyn i offentliglova?

Svar fra Riksarkivaren:

Viser til deres henvendelse fra 19.3.2014, hvor dere ønsker Riksarkivets vurdering av Statens landbruksforvaltning (SLF) bruk av fagsystemet eSTIL i forbindelse med arkivering av søknader om miljøtilskudd og tilskudd til organisert beitebruk. Kommunene skal kunne bruke eSTIL til å arkivere søknader, samt at kommunene skal kunne ta ut journal over søkere som man kan ta vare på i eget arkiv.

eSTIL oppfyller kravene til journalføring. Kommunene kan hente journaler de ønsker å publisere fra eSTIL. De er ikke knyttet til OEP og velger selv i hvor stor grad de publiserer journaler på internett, men journalene er tilgjengelige og kan hentes ved behov.

Kommunene må selv vurdere om eSTIL er godt nok til å sikre sine arkiver, ut fra nåtidige administrative behov og for fremtidig bevaring i ht arkivlovens §6 og §9, arkivforskriftens §§1-1, 2-1, 2-2, 2-6, 2-7, 2-9 og 2-10. Eventuelt må de inngå en avtale med SLF om arkivdrift. Kommunene må selv sørge for at eSTIL ikke bryter med andre lover eller forskrifter.

Riksarkivet kan ikke se noen juridiske eller tekniske hinder for at et arkiv skulle kunne bli driftet utenfor den arkivskapende kommunen. Dette forutsetter at arkivdrifter ikke bryter med relevante bestemmelser i arkivloven eller dens forskrifter.

B ØKONOMI
ECONOMIQUE

NORGE P.P. PORTO BETALT

Returadresse:
Norsk Arkivråd, Maridalsveien 3,
0178 Oslo, Norway

norsk arkivråd

KURS- OG SEMINARPROGRAM 2014

SE NORSK ARKIVRÅDS NETTSIDER, WWW.ARKIVRAD.NO,
FOR INFORMASJON OM KURS OG SEMINARER I 2014.